

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta
Katedra sociální patologie a sociologie

Domácí násilí páchané na mužích

Bakalářská práce

Autor: Nikoleta Brátová

Studijní program: B 7507 Specializace v pedagogice

Studijní obor: Sociální patologie a prevence

Vedoucí práce: Hoferková Stanislava, Mgr. Ph.D.

Oponent práce: Bělík Václav, doc. PhDr. Ph.D.

Zadání bakalářské práce

Autor:	Nikoleta Brátová
Studium:	P16P0689
Studijní program:	B7507 Specializace v pedagogice
Studijní obor:	Sociální patologie a prevence
Název bakalářské práce:	Domácí násilí páchané na mužích
Název bakalářské práce AJ:	Domestic violence on male victims

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Domácí násilí je závažný společenský problém, kdy není podstatné, jestli je páchano na ženách, mužích, dětech nebo seniorech. Bakalářská práce je zaměřena především na problematiku domácího násilí páchaného na mužích. V teoretické části jsou vysvětleny pojmy související s domácím násilím, dále popisy aktérů domácího násilí, fáze, znaky a pomoc. V empirické části je popsán výzkum zaměřený na zjištění počtu mužů, kteří ve svém životě zažili nějakou z forem domácího násilí. Výzkumné šetření je uskutečněno formou dotazníku.

BEDNÁŘOVÁ, Zdena. Domácí násilí: zkušenosti z poskytování sociální a terapeutické pomoci ohroženým osobám. Praha: Acorus, c2009, 92 s. ISBN 978-80-254-5422-0. BURIÁNEK, Jiří, Simona PIKÁLKOVÁ a Zuzana PODANÁ. Násilí na mužích: sonda do zákoutí partnerských vztahů. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 2014, 110 s. Humanitas. ISBN 978-80-7308-545-2. Domácí násilí - násilí na mužích a seniorech. Praha: Triton, 2006, 108 s. ISBN 80-7254-914-6. ŠEVČÍK, Drahomír a Naděžda ŠPATENKOVÁ. Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence. Praha: Portál, 2011, 186 s. ISBN 978-80-7367-690-2.

Garantující pracoviště:	Katedra sociální patologie a sociologie, Pedagogická fakulta
Vedoucí práce:	Mgr. Stanislava Hoferková, Ph.D.
Oponent:	doc. PhDr. Václav Bělík, Ph.D.
Datum zadání závěrečné práce:	22.1.2018

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svou bakalářskou práci vypracovala pod vedením vedoucího bakalářské práce samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne: 15. 4. 2019

.....

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala paní Mgr. Stanislavě Hoferkové, Ph.D., za ochotu a cenné rady při vedení mé bakalářské práce.

Anotace

BRÁTOVÁ, Nikoleta. *Domácí násilí páchané na mužích*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2019. 52 s. Bakalářská práce.

Bakalářská práce je zaměřena především na problematiku domácího násilí páchaného na mužích. V teoretické části je definován samostatný pojem domácí násilí a také pojmy, které s ním úzce souvisí. Dále jsou vymezeny popisy aktérů domácího násilí, fáze, znaky nebo cyklus. Podrobněji jsou v práci rozebrány druhy násilí. Ve stěžejní kapitole je přiblíženo násilí páchané na mužích, popis žen jako agresorek nebo mýty vztahující se k tématu. V empirické části jsou prezentovány výsledky výzkumu, který byl prováděn formou dotazníkového šetření. Cílem práce je zmapovat zkušenosti a názory mužů, které se týkají domácího násilí páchaného na mužích.

Klíčová slova: domácí násilí muži, násilí, oběti, formy domácího násilí, druhy domácího násilí, muži jako oběti

Annotation

BRÁTOVÁ, Nikoleta. *Domestic violence on male victims*. Hradec Králové: Faculty of Education, University of Hradec Králové, 2019. 52 pp. Bachelor Degree Thesis.

The bachelor thesis is focused mainly on the issue of domestic violence against men. The theoretical part is defined by a separate concept of domestic violence and also the terms that are closely related to it. Furthermore, the thesis contains descriptions of actors of domestic violence, phase, signs or cycle. Types of violence are discussed in more detail. The main chapter deals with violence against men, the description of women as aggressors or myths related to the topic. The empirical part presents the results of research, which was carried out in the form of a questionnaire survey. The goal is to map the experiences and opinions of men concerning domestic violence against men.

Keywords: domestic violence men, violence, victims, forms of domestic violence, types of domestic violence, men as victims

Obsah

Úvod	8
1. Charakteristika domácího násilí	9
1.1. Druhy domácího násilí	11
1.2. Znaky domácího násilí	13
1.3. Fáze domácího násilí	14
1.4. Oběti domácího násilí	15
2. Muži jako oběti domácího násilí	19
2.1. Ženy jako násilné osoby	24
2.2. Výzkum v České republice	25
3. Výzkumné šetření	27
3.1. Cíle výzkumného šetření	29
3.2. Stanovení hypotéz	29
3.3. Popis výzkumné metody	30
3.4. Charakteristika výzkumného vzorku	31
3.5. Výsledky výzkumného šetření	31
3.6. Vyhodnocení hypotéz a závěr výzkumného šetření	40
Závěr	43
Seznam použitých zdrojů	45
Seznam příloh	49

Úvod

Domácí násilí se řadí mezi vztahové delikty a je bráno za relativně nový fenomén, kterému se začíná dostávat více pozornosti. Je důležité zdůraznit, že násilí ve společnosti bylo už po dlouhá staletí, pouze se mění jeho formy, četnost a hlavně náhled společnosti na daný problém. Dříve uvedená problematika nebyla pojímána jako problém, proto jsme dnes překvapeni, v jaké míře se domácí násilí vyskytuje. Násilí, které probíhá mezi partnery, bylo dlouhou dobu považováno za tabu, nebo se řadilo k problémům, jež se týkají sociálně slabších vrstev. V posledních letech se téma natolik rozšířilo, že se dostává do vědomí více lidí a organizací, které se snaží tento problém eliminovat nebo snížit procento obětí. Podle mého názoru je domácí násilí dlouhodobý a souvislý proces, který nechává na oběti značné a hluboce zakořeněné potíže, které v ní zůstanou po zbytek života.

Předmětem bakalářské práce je násilí páchané na mužích. Daný závažný společenský jev je stále považován za tabu. Veškeré domácí násilí se odehrává za zavřenými dveřmi, které se může objevit kdekoli, ve všech společnostech a společenských třídách. Pokud se však jedná o muže, mají situaci o něco komplikovanější. Celé domácí násilí se odehrává beze svědků, proto není jednoduché ho odhalit. Problém se netýká pouze jedné osoby, ale celé rodiny nebo dokonce dětí. Dle mého názoru by jednání, jako je domácí násilí, mělo být společností více řešeno a mělo by se brát jako jev, který je společensky nepřijatelný.

Cílem bakalářské práce je bližší seznámení s problematikou domácího násilí páchaného na mužích. První část bakalářské práce se zabývá charakteristikou domácího násilí, která vymezuje pojmy, jež se vážou k uvedené problematice. Jsou uvedeny druhy, znaky a cyklus domácího násilí. Druhá kapitola je věnována problematice týkající se domácího násilí páchaného na mužích, ve které je vysvětlen a nastíněn problém blíže. Součástí druhé kapitoly jsou i krátké názory mužů, uváděné v dostupné literatuře. Součástí kapitoly je i popis agresivní partnerky. V závěru je uveden výzkum týkající se daného tématu.

Empirická část se skládá z pilotního šetření a hlavní části výzkumného šetření. Pilotní šetření mapuje počty mužů, kteří se setkali s násilím ze strany partnerky a jejich názory. V hlavní části výzkumného šetření formou dotazníku muži prokazovali vědomosti týkající se domácího násilí, dále popisovali své názory a zkušenosti s násilím ze strany partnerky. V poslední otázce měli respondenti možnost napsat možné řešení pro muže, kteří se stanou oběťmi domácího násilí.

1. Charakteristika domácího násilí

Rodina by měla být prostředí, kde se člověk cítí bezpečně a milován, ale bohužel v případě domácího násilí se jedná o opak. Rodina je primární sociální skupina, ve které se učíme přijímat role manželky, manžela, rodičů a kde se děti učí, jak se vyrovnat se vzniklými situacemi týkajícími se stresu, frustrace nebo krize. V rodině se také jedinec poprvé může setkat s agresivitou a násilím. Pokud se tyto vzorce jedinec naučí už v dětství, je pravděpodobné, že bude násilí užívat i v dospělosti. (Pikálková, Podaná, Buriánek, 2015, s. 15)

„Násilím obecně rozumíme zlé nakládání, tělesné útoky, pohrůžky obdobným chováním nebo jednáním, které působí újmu na fyzickém, sexuálním nebo psychickém zdraví druhé osoby. Jde o agresi jedné osoby proti druhé (nebo jejich většímu počtu), jejímž cílem je ublížit, poškodit, poranit nebo zabít.“ (Voňková a Spoustová, 2008, s. 13)

Podle Conwayové (2007, s. 14) je definice násilí problematičtější. Je zřejmé, že daný pojem v sobě zahrnuje celou škálu fyzického jednání jako je např. fackování, bití, rány pěstí, kousání, kopání atd. Násilí podle Hartla (2004, s. 148) je uplatnění pachatelovy síly k překonání odporu oběti. Pojem násilí nejobecněji definovala Světová zdravotnická organizace v roce 1996 jako: „úmyslné použití či hrozbu použití fyzické síly nebo moci proti sobě, jiné osobě, proti skupině či komunitě, a to síly (moci), která má nebo s vysokou pravděpodobností bude mít za následek poranění, smrt, psychickou újmu, poruchu vývoje či osobnosti.“ (Haškovcová, 2004, s. 13)

Domácí násilí je pojem používaný spíše v anglické literatuře, který míní násilí mezi partnery. Může se jednat o partnery, kteří jsou sezdaní, nesezdaní, kteří ve svazku nadále setrvávají nebo ho naopak již opustili. (Voňková a Spoustová, 2008, s. 15) Má hlubokou podstatu a bývá velice obsáhlé. Pokud někdo mluví pouze o fyzickém násilí, jedná se o pouhou část tohoto problému. (Buskotte, 2008, s. 37)

Ševčík, Špatenková a kol. (2011, s. 24) vidí domácí násilí jako podmnožinu násilí v rodině a zahrnují sem projevy fyzického i sexuálního násilí, které je páčáno mezi členy rodiny. Může se jednat o partnery, potomky nebo sourozence. Druhou podmnožinou, která spadá do násilí v rodině, je týrání, zneužívání a zanedbávání dítěte (syndrom CAN).

Ševčík, Špatenková a kol. (2011, s. 21) tvrdí, že domácí násilí bylo dříve považováno za tabu, protože v dobrých rodinách se nic podobného dít nemohlo. V dnešní době jsou

názory odlišné a společnost připouští, že i tzv. dobré rodiny se mohou potýkat s násilím. Nemusí se jednat jen o násilí fyzické, ale může to být i psychické či emocionální deptání.

Podle Oplatka a Voňkové (2015, s. 13) se domácí násilí začíná řadit mezi nové formy kriminálního chování, protože v sobě ukrývá spoustu negativních jevů, jako např. stalking, násilí mezi partnery, násilí vůči rodičům, seniorům nebo dětem. Uvedený jev má určitá specifika, která k tomuto jevu neodmyslitelně patří. Jedná se o neveřejné a dlouhodobé útoky, které se stupňují. Mezi aktéry jsou citové vazby a rozdělené role na oběť a agresora.

Bednářová a kol. (2006, s. 6) uvádějí, že se „domácím násilím zpravidla označuje týrání a násilné jednání, odehrávající se mezi osobami blízkými žijícími spolu ve společném bytě nebo domě, kdy jedna násilná osoba získává a udržuje nad druhou moc a kontrolu. Jedná se o fyzické i slovní útoky, tělesné týrání, omezování osobní svobody, vydírání, sexuální zneužívání, výhrůžky apod. Toto chování vyvolává trvalý strach oběti ze svého trýznitele, což umožňuje násilníkovi udržovat nad obětí neomezené mocenské postavení a donutit ji, aby se podřídila jeho vůli. Kontrolu veškerého života oběti uplatňuje násilník jako svůj samozřejmý nárok.“

Legální definici pojmu domácího násilí naše právní úprava nezná. Je zde však otázka, jestli je legální úprava nezbytná a zda by svým vymezením nesvazovala orgány činné v trestním řízení při zjišťování, zda se o domácí násilí jedná nebo nikoli. (Střílková a Fryšták, 2009, s. 13) Avšak od 1. 1. 2007 je v České republice účinný zákon na ochranu před domácím násilím. Jedná se o zákon č. 135/2006 Sb. (Špatenková a kol., 2011, s. 112)

V české společnosti se problematice partnerského násilí dlouhou dobu nedostávalo pozornosti. První organizace, které se zaměřovaly na pomoc obětem, se začaly objevovat až v 90. letech. (Buriánek, Kovařík a kol., 2006, s. 12)

Pojem domácí násilí je často zaměňován s pojmem partnerské násilí. Domácí násilí se může objevit v rodině nejen mezi partnery, ale i mezi sourozenci, v manželství, mezi rodiči nebo prarodiči. Nelze ho zaměňovat s partnerskou hádkou, protože při hádce stojí proti sobě dvě rovnocenné strany, ale u domácího násilí jsou jasně viditelné rozdíly v rolích. (Kotková a kol., 2014, s. 14)

Buriánek, Kovařík a kol. (2006, s. 13.) uvádějí tři specifika domácího násilí podle Čírtkové (2002):

- soukromí jako místo, kde dochází k partnerskému násilí,
- opakování a postupný nárůst násilných incidentů,
- specifická příčina a kořenů domácího násilí.

Podle Voňkové a Spoustové (2016, s. 20) je pro domácí násilí charakteristické, že:

- role oběti a pachatele se nemění,
- pachatel a oběť jsou k sobě vázáni citově, ekonomicky a sociálně,
- jsou rodiči převážně nezletilých dětí a sdílí intimitu rodin,
- dochází ke zvyšování intenzity a frekvence.

Vedle pojmů domácí násilí (*domestic violence*) a násilí v rodině (*family violence*), kterými se rozumí násilí páchané v rodině mezi jejími členy, kterými jsou děti, starší členové, sourozenci nebo domácí zvířata se začal objevovat pojem partnerské násilí (*partner violence*). Tento druh násilí se především soustřeďuje na násilí mezi intimními partnery. (Buriánek, Kovařík a kol., 2006, s. 13)

Partnerský terorismus definuje Čírtková (2008, s. 13) jako „nejzávažnější podobu násilí v partnerských vztazích. Jde o dlouhodobé, chronické domácí násilí, které vážně traumatizuje oběť a psychicky poškozuje i děti, které v rodině vyrůstají.“

1.1. Druhy domácího násilí

Podle Ševčíka, Špatenkové a kol. (2011, s. 47–51) má domácí násilí několik druhů. Všechny formy jsou velice nepříjemné. Některé z nich se těžko dokazují, protože jsou méně viditelné. Veškeré druhy domácího násilí jsou pro oběť nepříjemné a jejich účelem je oběti ublížit a držet ji v permanentním strachu a napětí. Oběti jsou většinou vystavovány několika formám násilí současně.

• **Fyzické násilí**

Lze konstatovat, že tento druh násilí je velice častý a vzhledem k následkům nejhrubší a nejzjevnější. Agresor používá svou fyzickou sílu k zastrašení, ohrožení a poškození oběti. Vyznačuje se viditelnými znaky na těle oběti, která má modřiny, podlitiny, zlomeniny nebo spáleniny. Pro tento typ násilí je typickým chováním fackování, mlácení o zem či zeď, kopání, kousání, strkání, škracení, vytrhávání vlasů nebo chlupů a celkové ohrožování zdraví a života. Lze sem zařadit i bezohledné chování za volantem nebo znemožnění lékařského ošetření nebo odpírání spánku. Tato forma je nejčastější a je propojená s násilím psychickým. (Ševčík, Špatenková a kol., 2011, s. 49)

Buriánek, Pikálková a Podaná (2014, s. 78) uvádějí rozdělení násilí podle Johnsona (1995). Ten rozděluje dva typy. Běžné situační násilí, ve kterém dochází k fyzickému násilí díky eskalaci konfliktu ve vztahu a intimní terorismus, při němž je cílem získat a udržet dominanci ve vztahu.

- **Psychické násilí**

Tato forma násilí je těžko dokazatelná, protože nezanechává viditelné znaky na těle oběti, ale zanechává šrámy na duši. Mnohdy může mít horší dopady než jiné formy násilí. Cílem je získat a udržet moc a kontrolu jednoho partnera nad druhým. Agresor se snaží vyvolat duševní utrpení nebo úzkost. Psychické násilí může mít dvě podoby. První je neverbální, kdy dochází k ničení věcí nebo oblečení. Druhá podoba je verbální, která zahrnuje ponižování, urážení, zakazování, vyhrožování, citové vydírání nebo dokonce bití či týrání domácího mazlíčka. (Ševčík, Špatenková a kol., 2011, s. 49)

- **Ekonomické násilí**

Ekonomické násilí souvisí s potřebami oběti jako je jídlo, pití a ošacení. Agresor bere oběti peníze, kontroluje množství peněz a nechce se podílet na financování domácnosti. Týká se to také zaměstnání, kdy agresor zakáže oběti docházet do práce, ale zároveň krade peníze. Stává se, že agresor si nabere půjčky na oběť a poté je nesplácí. Do tohoto typu násilí se řadí také neoprávněné nakládání s majetkem ohrožené osoby, tím může být rozprodávání majetku. (Ševčík, Špatenková a kol., 2011, s. 50)

- **Sociální násilí**

Zaměřuje se na sociální postavení oběti, kdy agresor izoluje svou oběť od přátel a rodiny. Zahrnuje využívání jiných osob nebo dětí za účelem nátlaku na ohroženou osobu. Může se jednat o zákazy kontaktu s přáteli a rodinou popř. úplnou izolaci. Díky nastalé situaci může nastat to, že se přátelé a rodina přestanou o oběť zajímat a ukončí s ní veškerý kontakt. Agresor tak postupně získává úplnou moc nad obětí a má možnost kontrolovat každý její krok. Oběť tak nemá lehké najít v nouzi pomoc, protože se nemá na koho obrátit. (Ševčík, Špatenková a kol., 2011, s. 50)

- **Sexuální násilí**

„Sexuálním násilím se rozumí znásilnění, sexuální napadání, donucení k používání nebo sledování pornografie či jiné nucení k sexuálním praktikám proti vůli ohrožené osoby.“ (Kotková a kol., 2014, s. 17) Sexuální forma násilí se nejvíce vyskytuje mezi partnery, proto je také těžko dokazatelná. Odehrává se v intimním prostředí, kdy agresor sexuálně napadá svou oběť. Nebere sex jako akt lásky a souznění, ale jako důkaz své dominance a moci. Jedná

se o znásilnění, nechtěné sexuální praktiky a napadání sexuálních partií. Avšak se nemusí pokaždé jednat přímo o sexuální uspokojení, ale může to být „dobrý“ nástroj pro ponižení a pokoření. (Ševčík, Špatenková a kol., 2011, s. 51)

1.2. Znak domáciho násilí

Aby se opravdu jednalo o domácí násilí, musí být přítomnost všech níže uvedených znaků. Hádky nebo konflikty mezi partnery nelze hned považovat za domácí násilí. Ševčík, Špatenková a kol. (2011, s. 38) zmiňují základní znaky podle Čírtkové (2009), která je vymezuje následovně:

- přítomnost násilí (fyzického, psychického, sociálního, sexuálního, ekonomického) mezi osobami, které žijí ve společném obydlí,
- diferenciaci rolí, která je trvalá a neměnná (oběť a pachatel),
- opakování incidentů,
- eskalace.

Nejdůležitější je znak, ve kterém jsou jasně viditelné role mezi partnery, kdy jeden zastává roli oběti a druhý roli agresora. Právě díky tomuto znaku nastává situace, kdy je nutno oběť chránit a to, pokud se jedná o eskalaci, o níž lze tvrdit, že svědčí pro větší riziko a tím vyšší stupeň ohrožení. Není tedy vždy nutná její přítomnost a i tak se o domácí násilí jednat může. Existují případy, kdy ve vztahu dochází k násilí ale frekvence ani intenzita nenarůstají. (Čírtková, 2013, s. 251)

Základní znaky domácího násilí vymezují Ševčík, Špatenková a kol. (2011, s. 38) podle Aliance proti domácímu násilí (2006) následovně:

- opakování a dlouhodobost,
- eskalace je stav kdy vše začíná urážkami a pokračuje až k fyzickému napadání nebo k závažným trestným činům ohrožujícím zdraví a život,
- rozdělení rolí na osoby ohrožené a násilné,
- neveřejnost, kdy násilí probíhá zpravidla za zavřenými dveřmi.

1.3. Fáze domácího násilí

Cílem jednání a chování násilníka je dostat oběť pod svou kontrolu a mít na oběť permanentní vliv. Pokusy o uplatňování kontroly a moci se objevují již na počátku vztahu, ale oběť takové chování nemusí vnímat jako ohrožující. Spíše je tímto chováním a zájmem polichocena a považuje partnerovo chování za akt lásky a oddanosti. (Macková, 2009, s. 9)

Na domácí násilí lze nahlížet jako na spirálu. Počátek je období klidu, poté dochází k nárůstu tenze, která vyvrcholí a dojde k násilnému ataku. Po ataku nastane snaha o usmíření. (Voňková a Spoustová, 2016, s. 20) Celý cyklus se opakuje do té doby, dokud není přerušen. Může se jednat o hodiny, týdny, měsíce nebo roky. Tento popis cyklu domácího násilí má své kritiky, kteří tvrdí, že nemusí být platný pro každého, ale že se musí ke každému případu přistupovat individuálně. (Ševčík, Špatenková a kol., 2011, s. 55)

Topinka (2016, s. 13) popisuje fáze podle Walkerové (1979), následovně:

- **Fáze narůstajícího napětí** - partner se chová podrážděně, kriticky a je věčně nespokojený. Ohrožená osoba se ve všem snaží vyhovět agresorovi, aby se vyhnula konfliktu. Snaží se partnera zklidnit, pomáhá mu, chová se vstřícně a úslužně. Buskotte (2008, s. 64) tvrdí, že tato fáze může trvat dlouho a pokaždé vyvrcholí. Jedná se o velmi napjatou atmosféru, kdy se partneři neustále hádají. Oběť je velice opatrná, aby nedošlo znovu k výbuchu partnera, snaží se skrývat jejich neshody a problémy před sousedy a okolím. Pokud se jedná o ženy, které jsou na toto chování zvyklé, dochází k tomu, že se žena snaží partnera vyprovokovat, aby měla incident rychleji za sebou. V tomto případě u oběti dochází k pocitu, že má situaci minimálně pod kontrolou a cítí se připravená na útok ze strany partnera.
- **Fáze násilí** - zde dochází k samotnému incidentu, který bývá doprovázen hněvem, hrozbami a obviňováním. Oběť prožívá pocity strachu, bezmoci, bolesti a nedokáže se bránit. Buskotte (2008, s. 64) tuto fázi nazývá jako „exploze“. Dochází k uvolnění partnerovy agrese, kdy oběť neví, jak dlouho bude toto uvolnění trvat. Oběť se znovu přesvědčí, že nemá žádnou kontrolu nad partnerem. Myslí si, že se vzniklou situací stejně nic neudělá. Oběti jsou v této fázi deprimované, nešťastné a zoufalé. Vzhledem k tomuto duševnímu stavu není oběť schopna protireakce. Ševčík, Špatenková a kol. (2011, s. 84) dodává, že násilník začíná ovládat celý život oběti, kdy se násilí stává nástrojem k udržení kontroly a moci nad obětí. I přesto, že se snaží ohrožená osoba vyhovět agresorovi, nemůže se jí podařit změnit jeho reakce.

- **Období usmiřování** - násilná osoba se omlouvá, slibuje, že už se to nikdy nestane, ale zároveň zvládá obviňovat oběť, že to je celé její chyba a svou vinu popírá. Zde nastává situace, kdy si oběť uvědomí, že agresor má pravdu a viní se z vlastní chyby. Podle Buskotte (2008, s. 65) se tato fáze nazývá „líbánky“ nebo fáze „promiň miláčku“. Partner nosí kytky, dárky a zahrnuje svůj protějšek láskou. Dává najevo, že je mu líto, co se stalo a chce oběti dokázat, že toho lituje a nebude násilnou situaci opakovat. Někdy se stane, že násilná osoba začne pomáhat v domácnosti nebo se začne starat o děti, aby mu oběť odpustila a uvěřila, že se útok nebude opakovat. Do uvedené fáze může být oběť rozhodnuta partnera opustit, ale během fáze usmiřování ji tato myšlenka opouští, protože věří ve zlepšení situace.
- **Období klidu** - oběť se zklidnila, násilná osoba se snaží o navození klidné atmosféry. Ševčík, Špatenková a kol. (2011, s. 55) charakterizují období jako klidné, bez incidentů. Násilná osoba plní sliby, ale problémy přetrvávají a kumulují se až do první fáze. Podle Buskotte (2008, s. 66) se i v této fázi agresor snaží vnutit oběti myšlenku, že je to vlastně její chyba. „Kdybys pořád nedělala...“ nebo „Vždyť víš, že nesnáším, když děláš...“ Taková slova jsou signálem pro znovu přicházející první fázi.

1.4. Oběti domácího násilí

V roli oběti se mohou ocitnout ženy i muži. Více zranitelnou skupinou jsou děti, senioři nebo lidé s handicapem. Ševčík, Špatenková a kol. (2011, s. 22) uvádějí, že oběťmi domácího násilí se může stát dítě, žena (92 - 98%), muž (2 - 5%), senior (3 - 5%) nebo osoba se zdravotním postižením. Nejčastěji se násilí odehrává na ženách a dětech. Všechno násilí se ve velké části odehrává za zavřenými dveřmi, aby bylo těžší dokázat agresorovi, že se ho dopouští.

- **Děti**

Děti jako skupina obětí představují pro násilníka vhodný objekt pro uplatňování síly, moci a převahy, vzhledem k tomu, že jsou psychicky a sociálně nezralé a fyzicky slabší. Pro násilí páchané na dětech se ustálilo označení, tzv. syndrom týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte. (Špatenková, 2011, s. 123)

Ševčík, Špatenková a kol., (2011, s. 120) ve své knize uvádějí, že sociologické výzkumy z roku 2006 ukazují, že 80 % rodin, v nichž se odehrává domácí násilí mezi rodiči, vyrůstají nezletilé děti. Pro děti je to traumatizující zážitek, který si nesou celým svým životem. Mohou být oběťmi přímými, nebo nepřímými.

Pokud se stanou přímou obětí, jedná se o to, že je na nich pácháno fyzické, psychické či sexuální násilí. Za nepřímou obět' jsou děti považovány tehdy, pokud jsou přítomny u domácího násilí, k němuž dochází mezi rodiči nebo jinými osobami, které jsou odpovědné za jejich výchovu.

Dětské oběti se cítí bezbranné a zároveň se cítí i spoluodpovědné za to, co se doma děje. Žijí ve stresu, v atmosféře ohrožení a zažívají bezmoc. Mají strach o jednoho z rodičů a cítí se osaměle. Většinou tyto děti mají poruchy chování a spánku, problémy ve škole nebo mají sníženou sebeúctu. Mohou se chovat agresivně a mít dokonce i sebevražedné úvahy. Problémem v této oblasti jsou přenesené vzorce chování. Příkladem může být to, že syn vidí otce, jak bije matku. Může se stát, že tento vzorec chování si bude syn nést s sebou do dalších let svého života, protože mu bude připadat normální toto praktikovat i na své ženě. (Ševčík, Špatenková a kol., 2011, s. 121)

- **Ženy**

Nejčastější ohroženou skupinou jsou ženy, které jsou týrané ze strany svého partnera nebo manžela. Syndrom týrané ženy lze vymezit jako soubor specifických charakteristik a důsledků zneužívání, díky kterým dochází ke snížené schopnosti efektivně reagovat na násilí. Syndrom se skládá z různých projevů, které mohou být zvýrazněny nebo naopak ustupují do pozadí. Jedná se o naučenou bezmoc, sebezničující reakce (popírání viny partnera, minimalizace následků, popírání zneužívání, odmítání pomoci) a příznaky spadající pod posttraumatickou stresovou poruchu. (Střílková a Fryšták, 2009, s. 21–22)

Vysoce ohrožené jsou ženy, které byly v dětství týrány, byly vychovávány v rozvrácené rodině, brzo se vdaly nebo otěhotněly. Další riziko může být život s promiskuitním partnerem, který preferuje perverzní sexuální praktiky, je závislý na alkoholu, drogách nebo je gambler. V riziku jsou také ženy, které samy požívají alkohol, berou drogy, mají deprese, trpí úzkostí nebo mají sklony k sebevražednému jednání. (Ševčík, Špatenková a kol., 2011, s. 22)

„Ženy, které jsou skutečně zneužívány, se jako oběť necítí. Naopak. Ženy, mají tendenci svého násilného partnera spíše chránit a jeho chování omlouvat a bagatelizovat. Mnohé by si ani nedovolily považovat verbální útoky, psychické vydírání, ponižování a podobně za násilný trestný čin.“ (Buskotte, 2008, s. 39) Podle Buskotte (2008, s. 37) jsou někteří muži svou partnerkou natolik posedlí, že ji musí neustále kontrolovat, žárlí a chtějí přetrhat veškeré vazby, které žena má.

Ženy se v minulosti potýkaly s nepochopením a nedůvěrou, proto pro ně byla situace velice obtížná. V dnešní době díky zavádění nové praxe se situace týraných žen zlepšuje. Každý případ je ojedinělý a žádný z nich nemá jednoduché a okamžité řešení. Je na každé z žen, aby se rozhodla samostatně, jestli z násilného vztahu odejde nebo v něm setrvá. Je třeba pochopit, že odchodem od partnera žena neztrácí pouze vztah, ale mnohem více. Může se jednat o dům nebo byt, děti, majetkoprávní závazky, propojené zaměstnání nebo společné vztahy. Velké množství žen se bojí samoty, nedokážou si představit život bez partnera, mají strach, že si už nikoho nenajdou. Dále se mohou cítit trapně kvůli důvodům jejich odchodu. (Ševčík, Špatenková a kol., 2011, s. 93–94)

„Násilní muži se snaží udržet si své mocenské postavení prostřednictvím fyzické síly, sexuálním obtěžováním či znásilňováním, zamykáním v bytě či domě, nebo také kontrolou finančních záležitostí ženy.“ (Buskotte, 2008, s. 38)

Voňková a Spoustová (2016, s. 64–65) rozlišují profil oběti podle interakce mezi pachatelem a obětí následovně:

- Zúčastňující se oběť - jedná se o vztah mezi obětí a pachatelem, kdy se obě strany znají a díky tomu, je motivace pachatele ovlivněna.
- Nezúčastňující se oběť - pachatel a oběť se neznají, proto oběť nemůže vnímat nebezpečí nebo ohrožení ze strany pachatele.
- Provokující oběť - jedná se o pochybení ze strany oběti, která podcenila bezpečnost situace a tím se sama vystavila nebezpečí. Může se jednat o osoby s viktimogenními faktory nebo osoby, které byly dohnány k útoku z důvodu týrání z další strany.
- Latentní oběť - jedná se o skrytou oběť, u které se hromadí všechny viktimogenní faktory. Nejsou viditelné, odehrávají se v rodinách, kde je vysoká míra latence. Nedochozí k oznamování těchto činů, protože se zde jedná o vysokou míru emocionálních bariér.

Jánský (2010) tvrdí, že u agresorů je motivace vnitřním motorem, který násilník používá k získání prospěchu. Agresor si myslí, že má všechna práva jako např. trestat, prohledávat osobní věci, kontrolovat oběť, sledovat, izolovat nebo lhát a pomlouvat. Agresor potřebuje mít moc a kontrolu nad obětí, proto se dopouští zřudného činu jako je násilí. Cílem agresora je držet svou oběť v permanentním strachu a nejistotě, což velmi narušuje psychiku ženy. Dá se říci, že chování agresora je zčásti naučené z dětství. Pokud se jako dítě stal obětí domácího násilí, naučil se normy násilí, které mu přijdou jako normální. Dalším faktorem pro začátek násilí může být frustrace z vlastního zklamání nebo žárlivost. Také není schopen

vyrovnat s tím, že i žena může být v zaměstnání lepší a že vydělává více peněz. Nebo se může jednat o duševní poruchu agresora.

- **Senioři**

Domácí násilí páchané na seniorech naplňuje všechny rysy, které se s násilím pojí. Útoky se odehrávají doma, jedná se o dlouhodobé páchání, kdy je senior izolován, opakuje se a postupně vzrůstá intenzita útoků. (Ševčík, Špatenková a kol., 2011, s. 129)

Násilí je pácháno už po dlouhá léta, ale zarážející je na tom fakt, že si mezi sebou ubližují lidé, kteří by měli mít nejupřímnější vztahy. Pokud začne k násilí docházet, rodina okamžitě ztrácí roli ochránce, útočiště a místa, kde by měla být cítit jistota a pocit bezpečí. (Buriánek, Kovařík a kol., 2006, s. 86)

Senioři jako oběti jsou doposud opomíjenou skupinou pro odborníky a výzkumníky. Pokud se senior stane obětí, stydí se za svou situaci a skrývá ji. Nebo se může jednat o situaci, kdy jsou senioři poznamenáni nemocemi jako je demence nebo deprese, tudíž nejsou schopni nastalou situaci ohlásit. Dalším důvodem k neřešení situace může být strach z toho, že jim nikdo neuvěří, protože jsou staří a nemocní. Mezi násilné osoby se nejčastěji řadí dospělé děti seniorů nebo jejich vnoučata. I přesto, že na nich páchají násilí jejich nejbližší osoby, senioři se obávají o ztrátu násilného člověka. Mají také obavu, že budou muset opustit domov a odejít do nemocnice nebo léčebny. (Ševčík, Špatenková a kol., 2011, s. 126)

Podle Voňkové a Spoustové (2016, s. 87) se „nepovedené“ děti vracejí ke svým rodičům nebo prarodičům až tehdy, když selžou ve vlastním životě. Většinou se jedná o závislé na alkoholu nebo drogách, bez práce a s kriminální kariérou.

Zimmelová a Stolín (2006, s. 83) uvádějí faktory, které zvyšují ohroženost seniora:

- špatný zdravotní stav,
- poruchy kognitivních a komunikačních funkcí,
- ztráta soběstačnosti,
- soužití s agresorem a závislost na něm,
- sociální izolace.

2. Muži jako oběti domácího násilí

V kapitole je uvedeno a blíže popsáno násilí páchané na mužích. Tato skupina je pro společnost méně známá, protože se za oběti považují spíše ženy nebo děti. Může to být způsobeno tím, že se muži bojí mluvit o tom, že se stali obětí nebo se za oběť vůbec nepovažují. Tudíž nevyhledávají pomoc u pomáhajících institucí a díky dané skutečnosti se o této skupině moc neví.

Domácí násilí na mužích je z hlediska dostupné literatury a výzkumu poměrně novým tématem. Existuje mnoho teoretických přístupů a definic domácího násilí jako takového. Domácí násilí je často definováno v příslušné české literatuře ve vztahu k ženám jako obětím násilí. (Pešáková, 2013, s. 59)

V první řadě je důležité zmínit pojmy jako je moc a manipulace, které spolu úzce souvisí. Jedná se o vzájemné působení těchto dvou pojmů, ke kterým se pojí pojem kontrola. Všechny popsané typy jednání souvisí s tématem. Mocí rozumíme předpokládané podřízení se, manipulace předpokládá akceptování určitého požadovaného chování. Dalším důležitým jednáním v oblasti domácího násilí se stává nátlak, vydírání nebo ponižování. (Buriánek, Kovařík a kol., 2006, s. 29)

Podle Conwayové (2007, s. 41) se téma považovalo za nemožné kvůli tomu, že se většina průzkumů prováděla z feministického hlediska. Důraz byl kladen na nadvládu mužů. Předpokládalo se, že ženy kvůli své výšce a váze nejsou schopny způsobit zranění. Dalším důvodem může být to, že ženy vystupují s problémem veřejněji. Pro společnost je lépe přijatelný profil ženy jako oběti. Muž je ten, který je schopen se o sebe postarat sám, proto je pro něho těžší uzнат problém. Muži mají lepší pozici při odchodu od rodiny, protože je méně pravděpodobné, že ho budou svazovat požadavky týkající se péče o děti.

Mužské oběti násilí jsou typické tím, že si násilí, které je na nich pácháno, často neuvědomují nebo se ho snaží zlehčovat. Pokud si však problém uvědomí, za vzniklou situaci se stydí a nechtějí se nikomu svěřit. (Kolektiv autorů Český svaz žen, 2016, s. 72)

Násilí páchané na mužích se děje častěji, než by se dalo očekávat. Muži jsou sice konstitučně silnější než ženy, ale to nemusí pokaždé znamenat, že by se muži nemohli stát obětí. Může se jí stát muž jakéhokoli věku, kultury nebo sociálního postavení. Dalo by se říci, že muž jakožto oběť má situaci poměrně těžší než žena. Může se setkat s menší mírou důvěry ze strany policie nebo úřadů. Bojí se, že jim nikdo neuvěří nebo v horším případě, že by je policie mohla brát jako pachatele, ne oběť. (Robinson a Segal, 2019)

Uzel (2011) tvrdí, že muži jsou ve složitější situaci než ženy jako oběti. Muži nemohou počítat s akutní pomocí ze strany odborníků. Policejní psycholožka docentka Ludmila Čírtková uvedla na konferenci, že muži mají tzv. mechanismus psychického vytěšňování. Tím se rozumí, že v sobě nevidí oběť a násilí tak nevnímají. Ve většině případů se muž rozhodne k řešení situace až po fyzickém útoku.

„Zkusil jsem to na policii, na sociálce a v organizaci FNF (Families Need Fathers – Rodiny potřebují otce). Byli byste překvapeni, kde všude jsem hledal pomoc. Bylo to zbytečné, pouze ve mně sílil pocit marnosti.“ (Conwayová, 2007, s. 42) V dnešní společnosti nedochází k rozpoznání situace ze strany mužů ani ve chvíli, kdy se o domácí násilí opravdu jedná. Dokládá to řada kazuistik, kdy muž svou roli oběti popírá, tají nebo skrývá. Jejich přiznání bývá komplikované a velice těžko překonávají bariéry společné všem obětem domácího násilí.

Problémem jsou tzv. dvojité zavřené dveře, které představují obavy mužů ze zveřejnění jejich příběhu. (Buriánek, Pikálková a Podaná, 2014, s. 20) Prvními dveřmi se rozumí samotné násilí, které je doma páčáno. Druhými dveřmi lze chápat strach a obavy mužů, kteří se nechtějí se svým problémem svěřit. Problém se dá nazvat jako tzv. dvojité latence. Strach mužů svěřit se a otevřeně vyjít ven se svým problémem může pramenit ze strachu reakce společnosti. Přiznání muže jakožto oběti může být pro něho naprosto ponižující, proto si této problém nechává pro sebe. (Bílý kruh bezpečí, 2007)

Ani v případě domácího násilí páchaného na mužích se nemusí jednat pouze o násilí fyzické, ale i psychické. Příkladem může být ponižování před rodinou nebo kolegy ze strany partnerky, žárlení, obviňování, manipulace nebo izolace. Ženy často používají vydírání přes děti. Jakmile muž od rodiny odejde, hrozí mu zákazem kontaktu s jeho potomky. V případě homosexuálního páru může agresor vydírat oběť v podobě prozrazení orientace rodině, přátelům nebo kolegům. Dále své oběti vyhrožuje informacemi, které ho mají vyděsit. Tvrdí, že homosexuálům úřady nepomůžou, také shazuje jeho orientaci tím, že není správný homosexuál nebo že tyto vztahy jsou dokonce deviantní a že muži jsou od přírody násilní, tudíž je to vlastně normální. (Robinson a Segal, 2019)

Čech a kol., (2011, s. 22) uvádějí různé druhy týrání mužů ze strany partnerek. Dá se říci, že v daném typu domácího násilí se jedná spíše o násilí psychické. Nebezpečné jsou poznámky mířené na osobu muže ve stylu „jsi neschopný, ubožák, hlupák, podívej se na sousedy, ty jsi k ničemu“. Dále se jedná o opakované a důsledné odmítání sexu nebo naopak jeho vyžadování. Když k němu dojde, partnerka začíná zesměšňovat mužovy schopnosti nebo jeho potenci. K dalšímu velmi častému druhu násilí se řadí finanční

a potravinový teror. Ten se promítá v rozhodování partnerky o financích rodiny, kdy se muž stává závislý na kapesném, které mu jeho partnerka poskytne. Může se stát, že mu jsou peníze odpírány a tímto chováním nabývá muž pocitu, že si je vlastně nezaslouží. Pokud budeme hovořit o potravinovém teroru, zde se také jedná o záměrné naschvály namířené proti muži týkající se jídla. Partnerka rozhoduje o veškerých jeho nákupech a dokonce vaří úmyslně jídla, která muži nechutnají nebo je dokonce jíst nemůže ze zdravotních důvodů. Proto může nastat stav, kdy je muž o hladu. Násilí může být doplněno fyzickými útoky, zákazy, bránění v kontaktu s kamarády nebo poštvání rodiny proti němu. (Čech a kol., 2011, s. 23)

Conwayová (2007, s. 40–41) zmiňuje příběhy mužů, kteří se stali oběťmi domácího násilí. „Míval jsem pořád monokly, protože mě často bila pěstí nebo praštila botou do oka, a jednou mě dokonce píchla do oka zahradními nůžkami. Měl jsem pak sedm stehů.“ „Fyzické násilí nebylo tak hrozné jako citové a duševní týrání, alespoň mi to tak připadalo. Fyzické rány se zahojí, ale s tím druhým musím žít den co den.“

Typická místa, jež souvisí s viktimizací mužů se neodlišují od těch, které sledujeme u žen. K ohrožení může docházet jen tam, kde se osoba pohybuje. Za hlavní viktimogenní zónu lze považovat rodinu. (Bílý kruh bezpečí, 2007)

Výsledky šetření Projektu DYN, které uvádí Hunt (2011, s. 97) ukazují na rozdíly mezi obětí muže a ženy tím, že muži:

- mají větší šanci opustit vztah, protože je u nich větší pravděpodobnost nalezení práce nebo mohou mít lepší přístup k financím,
- v domácnosti, kde bydlí, se cítí bezpečně nebo částečně v bezpečí, na rozdíl od žen, které v domácnosti takový pocit nemívají, spíše naopak prožívají pocity strachu,
- méně informují o situaci, že se jejich partnerka nacházela v době incidentu pod vlivem alkoholu.

Hunt (2011, s. 99) dále uvádí výsledky Projektu DYN, který identifikoval následující rizikové faktory u mužů:

- dlouhodobé emocionální a psychické násilí včetně útoků na poslušnost nebo podřízenost, ponižování, nadávání nebo verbálních útoků,
- extrémní žárlivost a manipulace,
- problémy s alkoholem a drogami,
- rozpad partnerství,
- eskalace konfliktu,

- vyhrožování sebevraždou, ublížením partnerovi, dětem, příbuzným,
- duševní nemoc u násilné osoby,
- problémy vztahující se ke kontaktu s dětmi,
- existence zbraně v domácnosti.

Lze poukázat na rozdíly ve formách mezi násilím páchaným na ženách a násilím páchaným na mužích. Podle Hunt (2011, s. 98) muži bývají vystaveni především:

- emocionálnímu násilí (nadávky, ponižování),
- fyzickému násilí (kopání, údery, bití pěstí, vytrhávání vlasů, házení věcí),
- využívání dětí (navádění dětí proti muži, zamezení kontaktu s dětmi),
- hrozbám a zastrašování (opustí muže, vše mu vezme, ztratí veškerý kontakt s dětmi).

Syndrom týraného partnera

V dnešní literatuře se tento uvedený objevuje čím dál častěji, což znamená, že tento syndrom není vázán na gender. Když si muž projde obdobím života jako je domácí násilí, je pravděpodobné, že to v něm zanechá šrám na duši. Nemusí se jednat pouze o fyzické problémy, může trpět pocitem méněcennosti, hanby, ostudy nebo dokonce strachu.

Podle Čírtkové (2008, s. 26) se jedná o citovou a přetrvávající vazbu k agresorovi, proto oběť nadále setrvává v násilném vztahu. Dále uvádí, že k nástupu tohoto syndromu dochází až tehdy, pokud se cyklus násilí opakuje alespoň dvakrát. Další skutečnost, která posiluje vznik syndromu, je reakce společnosti nebo naopak nezájem o problém. Čírtková (2008, s. 28–29) tvrdí, že neexistuje správný profil týrané osoby. Jedná se totiž o velké množství příznaků, které se dají u různých obětí libovolně kombinovat. Skupiny příznaků jsou následující:

- **Změna v emocionálních reakcích** - v tomto případě se jedná o ztrátu schopnosti se přirozeně chovat během negativní situací. Může nastat únik oběti před nastalým problémem a v neposlední řadě může mít oběť problémy s ventilací svých emocí. Dále se sem řadí pocit viny nebo studu, strach, extrémní laskavost, vstřícnost nebo nebojovné chování, spíše submisivita.
- **Změny v postojích a hodnocení vlastní osoby, ostatních lidí a světa** - oběť si v době teroru sama vytváří svůj svět, ve kterém si vysvětluje násilné chování partnera a věří slibům. Také si klade za vinu veškeré negativní chování agresora, proto setrvává v násilném vztahu.

- **Symptomy distresu a dysfunkcí psychických procesů**- do této skupiny se řadí deprese, úzkost, poruchy paměti nebo spánku, narušení schopností reálně vyhodnotit nebezpečí nebo odlišné reakce na stres.

Buriánek, Pikálková a Podaná (2014, s. 20–21) uvádějí důvody podle Čírtkové (2010) proč se muži nepovažují za oběť a neoznamují násilí policii:

- nedefinují se jako oběť,
- stydí se nebo vnímají problém jako okrajový,
- váhají kontaktovat policii, protože se bojí, že jim neuvěří,
- mají strach ze zveřejnění,
- nehodnotí chování partnerky jako trestný čin nebo jako nežádoucí chování.

Podle Ševčíka, Špatenkové a kol. (2014, s. 100) muži neodejdou od své násilné partnerky z mnoha důvodů:

- nejsou finančně zajištěni,
- milují partnerku a věří, že se změní,
- cítí povinnost zůstat,
- nemají kam jít,
- obávají se odplaty nebo pomsty ze strany partnerky,
- nechtějí, aby někdo věděl co se doma děje, stydí se,
- nechtějí partnerku opustit, aby zůstala sama,
- z násilí obviňují sami sebe,
- myslí si, že by se žena měla být schopna ovládat,
- nechtějí přijít o kontakt s dětmi,
- mohou se bát ztráty kontaktu s rodinou a jejími členy.

Všechny výzkumy, které byly doposud realizovány, potvrzují, že muži mají menší pravděpodobnost stát se obětí domácího násilí oproti ženám. (Ševčík, Špatenková a kol., 2011, s. 95) Mýty vztahující se k tématu domácího násilí páchaného na mužích se moc neliší od mýtů vztahujících se k násilí páchanému na ženách. Buriánek, Kovařík a kol. (2006, s. 31–32) uvádí následující mýty:

- „Kdyby to bylo skutečně tak hrozné, odešel by“. Podle výzkumů se ukázalo, že odchod není tak jednoduchý. Do tohoto mýtu by se dal zařadit cyklus násilí, který začíná omlouváním agresivního chování partnerky, vysvětlováním jejího počínání až může dojít do fáze izolace.

- „Muž je silnější, proto nemůže být fyzicky napaden ženou.“ Pokaždé muži nemusejí být silnější než ženy. Agresivita se nemusí odvíjet pouze od stavby těla.
- „Ženy se dopouštějí násilí pouze v sebeobraně.“ V uvedeném případě se může jednat o důvod, proč muži nevyhledají pomoc při hrozícím nebezpečí. Mají strach, že by oni sami byli označeni za agresora.
- „Jen úplný slaboch zažívá násilí ve vztahu.“ Každá osoba žijící v násilném vztahu musí každý den vynaložit mnoho sil k tomu, aby našla strategii, díky které dokáže ve vztahu setrvat.

Organizace The family place v Texasu otevřela nové azylové domy pro muže. Počet mužů, kteří potřebují pomoc, se zvyšuje. První úkryt byl otevřen v Texasu a druhý ve Spojených státech. Podle národní koalice proti domácímu násilí se ¼ mužů stala obětí nějakého z druhů fyzického násilí. Služby, které poskytují, jsou totožné se službami pro ženy. Mužům je poskytováno ubytování, poradenství a jídlo. Jediným rozdílem je menší kapacita ubytování pro muže. Jedná se pouze o 21 lůžek. Společnost The family place nabízí mužům individuální skupinové poradenství. (Lacour, 2018)

2.1. Ženy jako násilné osoby

Ženy jsou v naší kultuře chápány jako slabší a zranitelnější bytosti, které je zapotřebí chránit. Avšak ženské násilí má skrytou a rafinovanou formu. Nastává tehdy, pokud se žena identifikuje se svou rolí a pociťuje moc nad někým slabším. Příkladem může být manipulace s dětmi u rozvedených žen, které prostřednictvím potomka manipulují nebo vydírají otce. Také najdeme ženy, které jsou schopné brutálního násilí tzv. „zrůdy v sukních“. (Haškovcová, 2004, s. 43–45)

Ševčík, Špatenková a kol. (2011, s. 65) uvádějí, že ženy dokážou být kruté, násilné a mohou figurovat ve všech typech domácího násilí. Často jsou spojovány s násilím páchaným na seniorech, kdy selhávají při jejich péči. Ševčík, Špatenková a kol., (2011, s. 68) zmiňují výzkum (Buriánek, Kovařík, 2006), který poukazuje na určitou míru žárlivosti žen. Dochází proto k omezování muže až k nadměrné kontrole. Dále výzkum poukazuje na to, že ženy zneužívají drogy a alkohol, projevují se agresivně, vyhrožují nebo používají různé formy psychického nátlaku.

Nosková (1947, s. 14–15) ve své knize popisuje, jaké vlastnosti jsou charakteristické pro zlé ženy. „Bývají egocentrické, někdy vulgární, ublížené, mstivé. O lidech smýšlejí a mluví špatně, včetně těch nejbližších, své rodinné příslušníky rozeštvávají, popuzují jedny proti druhým, mohou být také hrabivé, bývají teatrální, jindy navíc líné. Intriky, nenávisť, závist, pomluvy je někdy zaměstnávají natolik, že nemají myšlenky, chuť a čas na podání běžného výkonu, na organizaci všednodenního života, který klade nároky na naši pozornost.“ Jedná se o takové, před kterými je nutné mít se na pozoru. Velice často mluví pouze o svých pocitech nebo křivdách, které byly na nich páchany a nemají city k druhým lidem. Žijí v chaosu, jsou věčně nespokojené a zatahují děti do problémů s partnerem.

Robinson a Segal, (2019) při jednání s násilnou partnerkou doporučují:

- Neprovokovat partnerku věcmi, které vyvolávají její násilné reakce. Při pocitu ohrožení zavolat tísňovou linku, povinnost policie je chránit ohrožené osoby obou pohlaví.
- Násilná partnerka se může snažit muže vyprovokovat tak, aby došlo k napadení ze strany muže. Nikdy se nesmí použít síla k odvetě, protože by mohlo dojít k zatčení muže.
- Uschování všech důkazů. Pořízovat fotky zranění, kopírovat si veškeré dokumenty získané od lékaře nebo policie. U lékařů není pravděpodobné, že se budou dotazovat, jestli zranění bylo způsobeno domácím násilím, proto je lepší se ujistit, že jeho příčina zranění bude zdokumentována.
- Mít u sebe veškeré potřebné věci, jako je mobilní telefon. Dokumenty jako je cestovní pas nebo řidičský průkaz je lepší mít uschované mimo domov.

Pro muže není lehké se s násilím ze strany partnerky vyrovnat. Může se u nich vyskytnout emocionální strádání, nízké sebevědomí, stud, izolace, zatajování situace nebo se mohou cítit jako slaboši. Muže i ženy jakožto oběti domácího násilí spojuje často vlastní zážitek z dětství. Pokud se muž stane obětí, vyhledává častěji tzv. strategii normalizace, což znamená přizpůsobení násilí. (Pešáková, 2016, s. 72)

2.2. Výzkum v České republice

Za jediný provedený výzkum vztahující se k problematice domácího násilí páchaného na mužích se považuje výzkum provedený v roce 2004. Výzkum zkoumal vybrané formy domácího násilí. Realizaci výzkumu provedl tým pracovníků a studentů Zdravotně sociální

fakulty Jihočeské univerzity. Výsledky byly publikovány v roce 2006 v knize Domácí násilí na mužích a seniorech od Buriánka, Kovaříka, Zimmelové a Švestkové.

Výzkumu se zúčastnilo 458 respondentů. Provedený výzkum přinesl řadu zajímavých poznatků týkajících se psychického násilí. Níže je uvedena část výsledků výzkumu.

- Podle výzkumu každý desátý muž zažívá ve vztahu něco, co má velmi blízko k násilí a odbornou pomoc vyhledá pouze malé procento mužských obětí. Zbytek řeší tyto problémy odchodem z domova, alkoholem nebo drogami.
- Ostré výměny názorů jsou ve vztahu zcela běžné, ale slovní agrese ve formě nadávek už ne. I tak ji zažilo zhruba 30 % mužů. Nejčastější formou psychického násilí je žárlivost ze strany žen.
- U 47 % respondentů se ukázalo, že o jejich problému věděli blízcí přátelé, u 34 % o problému věděli rodiče, u 23 % společní přátelé, u 12% kolegové v práci a v 5 % někdo jiný.
- Negativní zkušenost ovlivňuje volbu a přístup muže v dalším vztahu. Muži jsou odolnější k psychickému násilí, ale výskyt takového druhu násilí je zhruba stejný jako u žen.
- Podmíněnost násilného chování žen předpokládanými rizikovými faktory, jako je alkohol, drogy a agresivita na veřejnosti, byla potvrzena.
- Bylo prokázáno, že domácí násilí zasahuje všechna sociální prostředí, kdy více záleží na osobnostní charakteristice partnerky a na průběhu krizí či konfliktů ve vztahu.
- Údaj přibližně 4 % mužů, kteří uvedli vyústění partnerské hádky ve fyzické napadení, odpovídá poznatkům z reprezentativního výzkumu ČR 1999. (Buriánek, Kovařík a kol., 2006, s. 79–80)
- Celkový podíl mužů, kteří se setkali s fyzickým násilím činí 53,1 %. Číslo je uvedeno za celý život a netýká se pouze násilí ze strany partnerky. Nejčastější forma násilí ze strany partnerek je facka, kopání, kousání a úder pěstí. Tyto násilné projevy zažilo za celý život 6,3 % mužů. Druhou nejčastější uváděnou položkou je házení věcí nebo úder předmětem, kdy tuto formu násilí zažily 4 % mužů. (Buriánek, Pikálková a Podaná, 2014, s. 29–33)

3. Výzkumné šetření

Pro výzkumné šetření byla zvolena metoda kvantitativního výzkumu. Díky kvantitativní metodě je možné zjistit co nejvíce názorů a zkušeností mužů, kteří se setkali s domácím násilím, což považují za jednu z předností kvantitativního výzkumu. Kvantitativní výzkum se zaměřuje především na odhalení zákonitostí, kdy využívá náhodné výběry, experimenty a má silně strukturovaný sběr dat. Ten může být prováděn formou dotazníkového šetření, pozorováním nebo pomocí testů. Kvantitativní výzkum se opírá o určitou vědeckou teorii, která je východiskem řešení výzkumného problému. (Hendl, 2016, s. 42)

- **Pilotní šetření**

Pilotního šetření se zúčastnilo 87 respondentů, kterými byli pouze muži ve věku 17 až 74 let. Zkoumání probíhalo ve dnech od 8. 2. 2018 do 12. 2. 2018.

Cílem zkoumání bylo zmapovat počty mužů, kteří se někdy ve svém životě setkali s násilím ze strany partnerky, o jaký druh násilí se jednalo a dále zmapovat názory těchto mužů na problematiku domácího násilí páchaného na mužích.

Z výsledků vyplynulo následující:

- 61,8 % mužů se nesešlo s násilím ze strany ženy,
- 75,9 % mužů se setkala s psychickým, 37,9 % s fyzickým, 24,1 % se sexuálním a 6,9 % s ekonomickým násilím,
- 51,4 % mužů by se nesešlo, kdyby se stali obětí násilí ze strany partnerky,
- 74,7 % mužů nezná muže, který by se setkal s násilím ze strany partnerky,
- 97,4 % mužů si myslí, že se muž může stát obětí,
- 59 % mužů si myslí, že se muži bojí mluvit o násilí ze strany partnerky, 3,8 % si myslí, že ne a 32,7 % si myslí, že možná,
- 59% mužů si myslí, že muž jako oběť násilí není slaboch, 15,4 % uvádí, že slaboch je a 25,6 % uvádí odpověď možná,
- 62,8 % mužů si myslí, že muž jako oběť nevyhledá pomoc, 1,3 % si myslí, že pomoc vyhledá a zbytek 35,9 % uvádí, že možná, pomoc vyhledá,
- 29,5 % mužů uvedlo, že by se svěřili kamarádovi, 26,9 % si myslí, že by se nesešli a zbytek mužů, což je 43,6 % uvedlo odpověď možná,
- 73,1 % respondentů si myslí, že se muži jako oběti stydí,
- 68,4 % mužů si myslí, že stát se obětí násilí ze strany partnerky není ostuda, pro 15,8 % to ostuda je a zbytek odpovídá možná.

- Nejvíce mužů se setkala s fackou (28), se strkáním (16), s kousáním (11), se škrábáním (10), s taháním za vlasy (10), s bitím nějakým předmětem (10), s kopáním (9), s vytrháváním vlasů nebo chlupů (8), s tlúčením hlavou o zeď (6), s pálením části těla (5), se škrcením (5).
- V oblasti psychického násilí se nejvíce mužů setkala s vyvoláváním pocitu viny (30), kritizováním (27), zvýšená kontrola (21), omezování rozhodování (20), nadávky (17), ponižování (16), zesměšňování (16), přehlížení přání a potřeb (15), zastrašování (15), snižování schopností (13), vydírání přes děti (8), nucení k poslušnosti (5), vyhrožování bitím (5).
- V sociálním násilí zvolilo nejvíce mužů možnost izolace od kamarádů (19), izolace od příbuzných (8), zákaz telefonování (7) a zákaz přijímání návštěv (7), zákaz používání mobilního telefonu (5), zákaz chování na počítač (4), zákaz dívání na televizi (3) a zákaz chování do práce (2).
- Na otázky týkající se sexuálního násilí neodpovídalo tolik mužů, nejspíše se s ním nesečkali, ale nejvíce mužů uvedlo, že se s nimi jedná jako se sexuálním objektem (6), znásilnění (5), nucení k sexu (5), nechtěné sexuální praktiky, nechtěný násilný sex, nechtěné utrpení při sexu a ohrožování genitálií (4), napadání částí těla (2).
- S emocionálním násilím se také nesečkalo mnoho mužů, ale i tak jich pár odpovědělo. U nucení k žádosti o peníze (6), zákaz přístupu k financím (5), nucení k přepsání nemovitosti (5), partnerka si na něho vzala úvěr (4), dostávání kapesného (3), braní celé výplaty (3), partnerka si na muže vzala půjčku (2), krádež peněz partnerkou (2), zákaz chování do práce (1).
- Nejvíce mužů na otázku komu by se svěřili, odpovídalo kamarádovi (40), rodině (20), ostatní uváděli různé odpovědi jako např. Bohu, nemám tušení nebo psychiatrovi.

Pilotní šetření ukázalo, že se většina mužů s násilím ze strany partnerky nesečkala. Potvrdilo se, že se muži bojí o násilí mluvit, ale myslí si, že muž jako oběť není slaboch. Avšak nejčastějším druhem násilí páchané na mužích je psychické, které potvrdilo více než 70 % mužů. Co se týká postojů mužů k dané problematice, je zřejmé, že se bojí mluvit o svém problému, ale zároveň si nemyslí, že muž jako oběť je slaboch. Velká část respondentů nepovažuje situaci domácího násilí na mužích za ostudu.

- **Hlavní část výzkumného šetření**

Tato část slouží jako doplnění pilotního šetření tak, aby došlo ke kompletnímu a přesnějšímu zmapování názorů mužů na danou problematiku. Hlavní části se zúčastnilo 77 respondentů. Sběr dat probíhal od 22. 3. do 26. 3. 2019.

3.1. Cíle výzkumného šetření

Cílem výzkumného šetření je zmapování počtu mužů, kteří se ve svém životě setkali s násilím ze strany partnerky. Dalším cílem je zjištění názorů mužů na problematiku domácího násilí, které na nich může být páčáno.

3.2. Stanovení hypotéz

H1 Více jak 60 % mužů se nesetkalo s násilím ze strany partnerky.

Hunt (2011, s. 95) uvádí Skotský výzkum kriminality provedený v roce 2000, který odhalil 8 % mužů, kteří během svého života zažili vyhrožování nebo násilí ze strany partnerky. Tento výzkum naznačil, že muži jsou ohroženi přibližně dvakrát méně než ženy.

Také z prvního výzkumu realizovaného v České republice vyplývá, že 9,9 % mužů zažilo nějakou z forem fyzického násilí ze strany partnerky. (Buriánek, Pikálková, Podaná, 2014, s. 30). V neposlední řadě byla hypotéza stanovena na základě první části výzkumu, kdy vyšlo najevo, že 61,8 % mužů se nesetkalo s násilím ze strany partnerky.

H2 Více než 50% respondentů si myslí, že problematika domácího násilí páchaného na mužích je málo řešena, proto není tolik známá.

Hypotéza byla stanovena na základě literatury, ve které se uvádí, že problematice týraných mužů není v České republice věnována pozornost. (Haškovcová, 2004, s. 47) Dlouhou dobu se ve společnosti nepovažovalo za možné, že by se muž mohl stát obětí domácího násilí. (Conwayová, 2007, s. 41)

H3 Pokud by se muži stali obětí domácího násilí ze strany partnerky, nejvíce respondentů by se svěřilo kamarádovi.

Hypotéza byla stanovena na základě literatury, ze které vyplývá, že se muži nejvíce svěřují blízkým přátelům a rodině. (Buriánek, Pikálková, Podaná, 2014, s. 73). Dále byla hypotéza stanovena na základě pilotního šetření, kde respondenti uvedli, že pokud se muž stane obětí domácího násilí, svěří se kamarádovi. Tento názor mělo 29,5 % respondentů.

3.3. Popis výzkumné metody

Pro výzkum byl zvolen dotazník, jako jedna z forem kvantitativního typu šetření. Jedná se o nejčastěji využívanou výzkumnou metodu, která je určena pro hromadné získávání údajů. Metoda je ekonomický nástroj, díky kterému se dá získat velké množství informací za krátký čas. Dotazník je spojen s dotazováním, otázkami a osoba, která ho vyplňuje, se nazývá respondent. Struktura dotazníku by měla být předem promyšlena a rozdělena do několika okruhů.

Do dotazníku se používají různé typy otázek, které se dělí na uzavřené, polouzavřené a otevřené. Uzavřenými otázkami se rozumí takový druh otázek, na které jsou pouze alternativní odpovědi. Do této kategorie otázek spadají i tzv. dichotrické otázky, které respondentovi neposkytují třetí možnost odpovědi a tím neposkytují možnost k vyjádření vlastních názorů. Tento druh uzavřených otázek je brán jako nejlepší pro vyhodnocování výsledků. Dalším typem jsou otázky polouzavřené, které nabízejí v první řadě alternativní odpověď a následně možnost vysvětlení odpovědi. Otevřené otázky umožňují respondentovi velkou volnost v odpovídání. Výhodou těchto otázek je neomezování respondenta. Díky tomuto typu otázek získá výzkumník mnoho údajů, ale zároveň nevýhodou je obtížnější zpracování získaných odpovědí. Posledním typem jsou otázky škálované, které předkládají respondentovi stupnici hodnocení na základě, které respondent hodnotí tázaný jev. (Gavora, 2010, s. 121–127)

K výzkumnému šetření jsem využila dotazník, který byl vyhotoven na webových stránkách www.survio.cz. K propagaci byla využita emailová pošta a sociální síť. Výzkum je zaměřen pouze na muže. Jak je výše zmíněno, první pilotní šetření proběhlo v roce 2018, kdy se jednalo o 87 respondentů, kteří odpovídali na otázky vztahujících se k problematice domácího násilí páchaného na mužích. Dotazování byli zejména na vlastní zkušenosti související s násilím ze strany partnerky a také na názory.

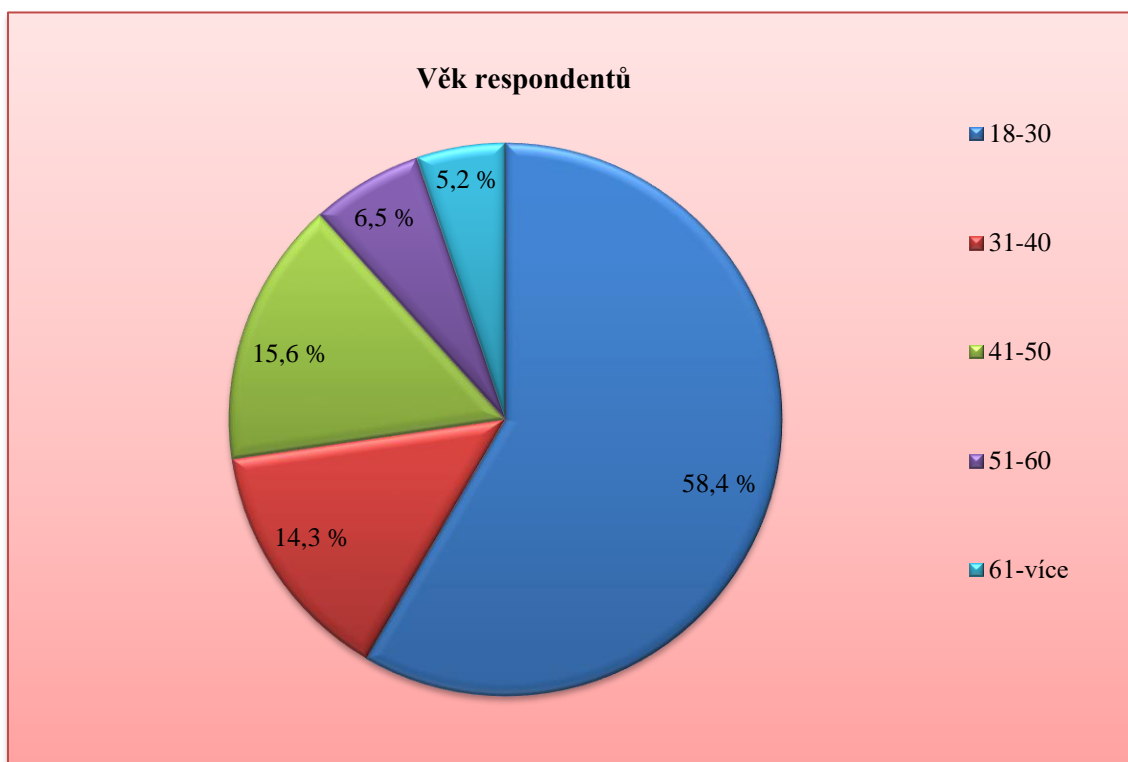
Dotazník vytvořený pro hlavní část výzkumného šetření obsahuje 10 položek. Je tvořen z uzavřených otevřených otázek, aby respondent mohl napsat svůj názor či postoj k dotazovanému tématu. První část dotazníku je zaměřena na zjištění obecných informací o respondentech jako je věk a nejvyšší dosažené vzdělání. Dále jsou otázky, které směřují ke zjištění vědomosti mužů o domácím násilí a také jejich zkušenosti s tímto jevem. V poslední části jsou otázky zaměřené výhradně na názory mužů.

3.4. Charakteristika výzkumného vzorku

Výzkumný vzorek je tvořen z mužů, kteří jsou starší osmnácti let.

Otázka č. 1: Kolik je Vám let?

Graf č. 1. Věk respondentů.

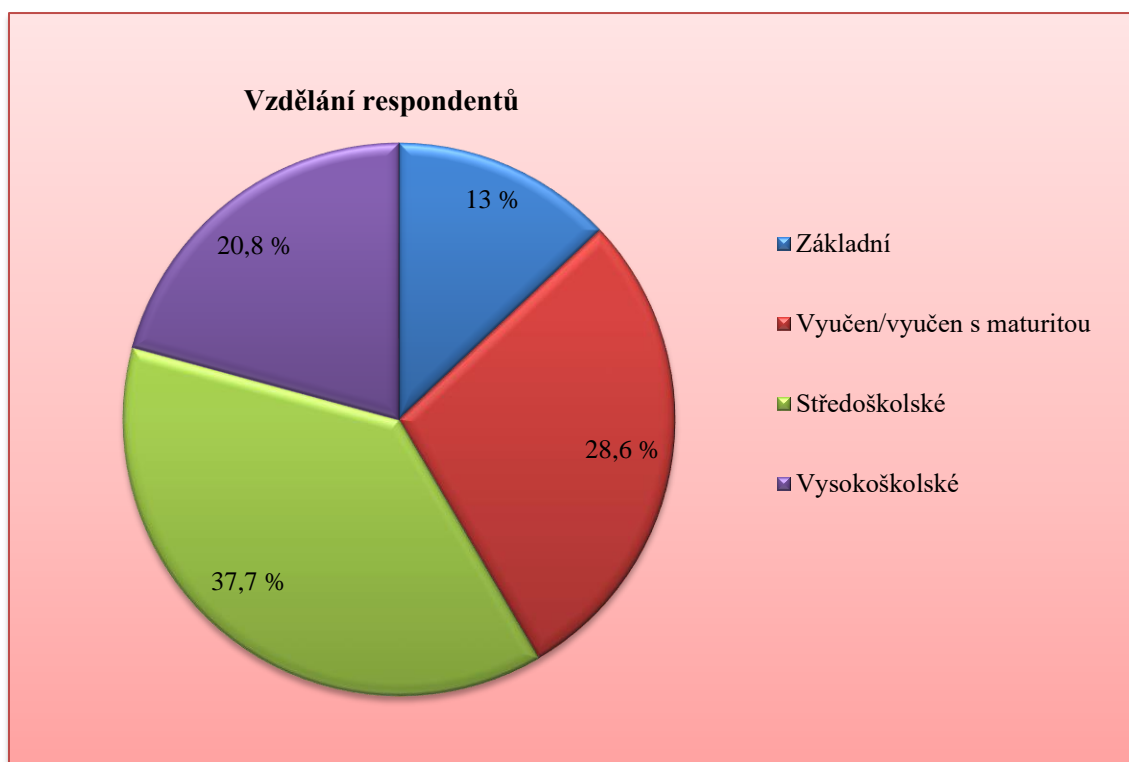

3.5. Výsledky výzkumného šetření

Výsledky, které vycházejí z dotazníkového šetření jsou vyhotoveny graficky nebo pomocí tabulek, následně jsou dovysvětleny slovně. U otevřených otázek je zpracovaná tabulka, která slouží k lepší orientaci. Výzkumné šetření se týká pouze souboru o celkovém počtu 77 respondentů, nebylo by tedy správné data získaná tímto výzkumným šetřením zobecňovat na celou mužskou populaci.

Otázka č. 2: Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Graf č. 2. Vzdělání respondentů.

Otázka č. 2 se zajímala o to, jaké nejvyšší vzdělání respondenti mají. 37,7 % má středoškolské vzdělání a druhou velkou skupinou jsou respondenti, kteří jsou vyučeni nebo vyučeni s maturitou a ti tvoří 28,6%. Touto skutečností by se dalo předpokládat, že respondenti mohou mít povědomí o násilí páchaném na mužích.

Otázka č. 3: Co si představujete pod pojmem domácí násilí?

Tabulka č. 3. Vlastní odpovědi respondentů, co si představují pod pojmem domácí násilí.

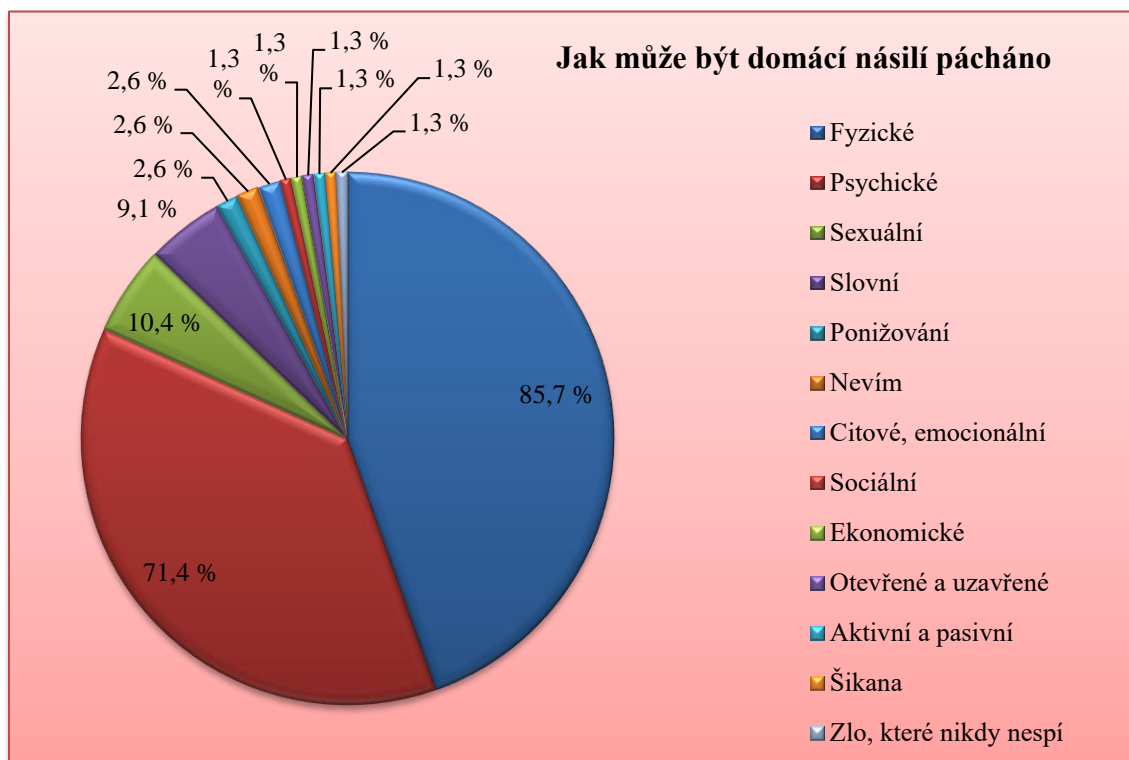
Odpověď	Počet	%
Fyzické násilí (bití, ubližování, uhození)	47	61 %
Psychické násilí (bezmoc, nezájem)	39	50,6 %
Mlácení	7	9,1 %
Sex	5	6,5 %
Šikana	4	5,2 %
Omezení svobody	3	3,9 %
Slovní	2	2,6 %
Křik	1	1,3 %
Skryté násilí	1	1,3 %

Otázka č. 3 byla respondentům položena, za účelem zjištění představ mužů o domácím násilí. Je zřejmé, že největší počet 61 % mužů si pod tímto pojmem představí fyzické útoky jako např. bití, ublížení na zdraví, uhození, ubližování. Druhou nejčastější odpovědí se stalo násilí psychické, což odpovídělo 50,6 % mužů. Respondenti uváděli odpovědi typu bezmoc, nezájem, psychické týrání, psychické ubližování, soustavné obviňování z nevěry, permanentní nátlak nebo psychické útoky. Třetí nejčastější odpovědí se stalo mlácení, které uvedlo 9,1 % respondentů. Méně časté odpovědi se týkaly sexu a to v 6,5 %. Jednalo se o odpírání sexu a sexuální vydírání, které ohrožuje přirození. Mezi méně časté odpovědi patřily odpovědi týkající se omezení svobody a to ve 3,9 %. Respondenti uváděli zamykání nebo zavírání doma. Nejméně častou odpovědí, kterou uvádělo 1,3% mužů se stal křik a skryté násilí. Mohu konstatovat, že se odpovědi navzájem tolik nelišily. Je však zřejmé, že si většina mužů představuje domácí násilí pouze ve dvou formách a to ve fyzické nebo psychické.

Otázka č. 4: Jak si myslíte, že může být páčáno domácí násilí (druhy)?

Graf č. 4. Vlastní odpovědi respondentů na otázku, jak si myslí, že může být domácí násilí páčáno.

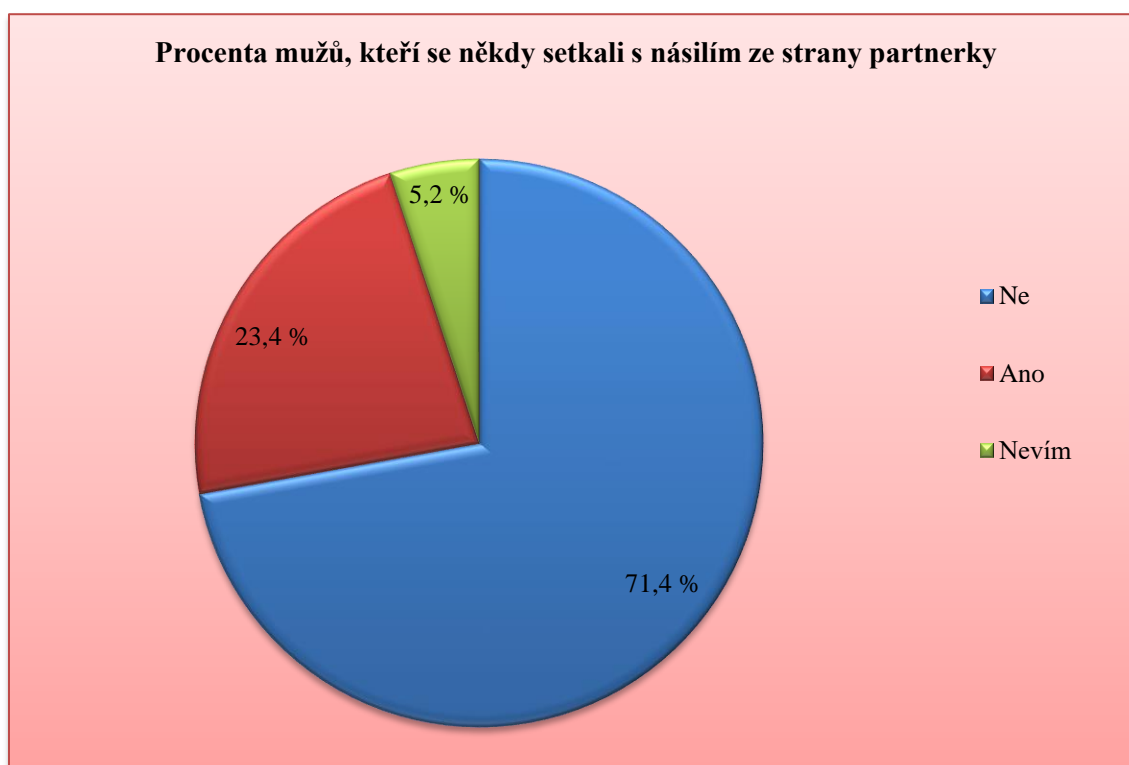

Otázka č. 4 měla za úkol zjistit, jestli muži vědí, jak může být domácí násilí páčáno. Graf č. 4 vyhotovený pro lepší orientaci nám ukazuje, že nejvíce mužů a to 85,7 % zná násilí fyzické a 71,4 % psychické.

Velká většina respondentů tyto dva druhy násilí spojila v jednu odpověď. Dále se objevovala kombinace fyzického, psychického a sexuálního násilí, kdy pouze 10,4 % dotazovaných uvedlo násilí sexuální. Mezi častější odpovědi považují i odpověď slovní, kterou uvedlo 9,1 %. Do dané odpovědi lze zařadit např. slovní napadání, hádání, vydírání nebo manipulaci. Další možné druhy násilí jako je ekonomické nebo sociální uvedlo pouze 1,3 % respondentů. Z výsledků otázky č. 4 je patrné, že muži o druzích domácího násilí mnoho nevědí a nemají dostatečné informace. Nebo je zde možnost, že další druhy jako je násilí sexuální, ekonomické nebo sociální vůbec za násilí nepovažují. Dané tvrzení mohou potvrdit také výsledky uvedené v grafu č. 3, kde nejvíce respondentů uvádí, že si pod domácím násilím představují nejčastěji fyzické a psychické týrání nebo útoky.

Otázka č. 5: Setkal jste se někdy s nějakým druhem násilím ze strany partnerky, které na vás bylo páčáno?

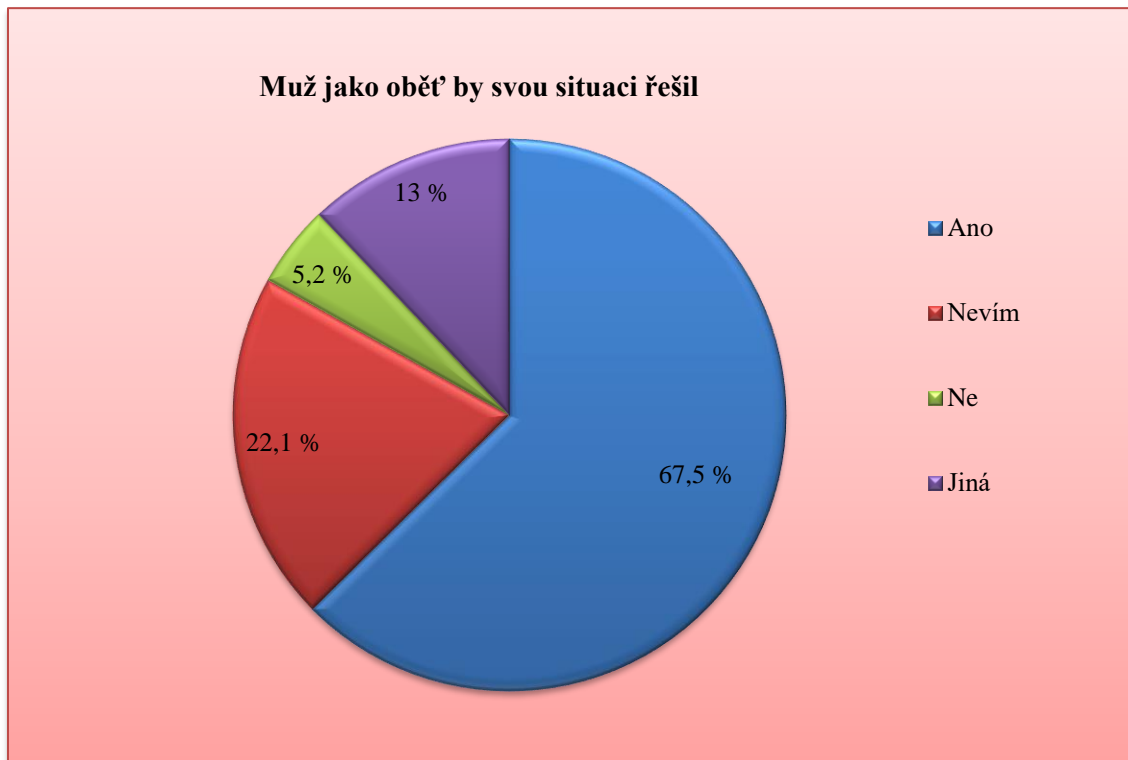
Graf č. 5. Procenta mužů, kteří se někdy setkali s násilím ze strany partnerky.

Otázka č. 5 byla použita ke zjištění, jestli se opravdu muži stávají oběťmi méně než ženy. Graf jednoznačně potvrzuje, že 71,4 % mužů se neseťkalo s násilím ze strany partnerky. Vzhledem k tomu, že se jednalo o anonymní dotazník, lze předpokládat, že jsou odpovědi založeny na pravdivém odpovídání.

Otázka č. 6: Kdybyste se setkal s násilím ze strany partnerky, řešil byste nastalou situaci? Pokud ano, jak?

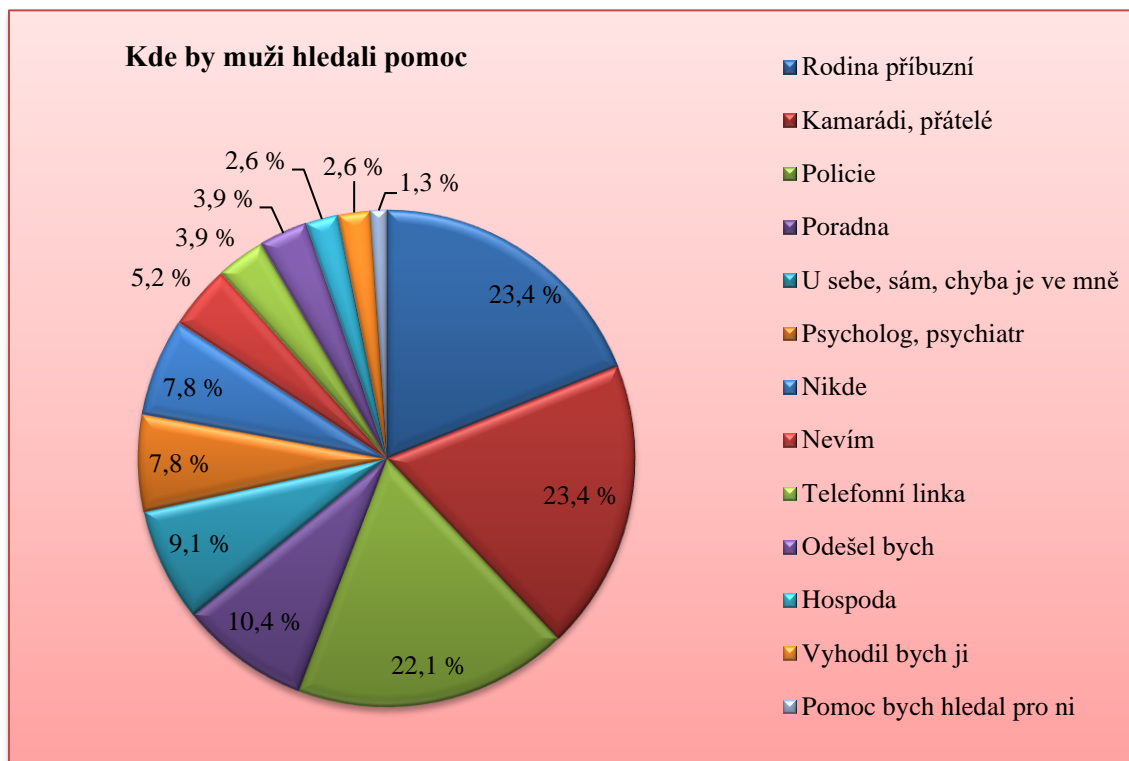
Graf č. 6. Pokud by se muž stal obětí, svou situaci by řešil.

Otázka č. 6 mapuje procenta mužů, kteří by svou situaci řešili. Jednalo se o polouzavřenou otázku, kdy měli respondenti na výběr z možností „Ano“, „Ne“ a „Nevím“. Následně jim byla nabídnuta možnost vyjádřit svůj názor, který psali do kolonky s názvem „Jiná“. Této možnosti využilo pouze 13 % respondentů. Odpovědi zněly následovně: odešel bych, rozešel bych se s ní, ukončil bych vztah, snažil bych se pomoci, promluvil bych si, zjednal bych si pořádek sám, problém bych neřešil fyzickým násilím nebo rozkopal bych ji. Podle grafu je zřejmé, že 67,5 % mužů by svou situaci řešilo. Pouze 5,2 % mužů by situaci neřešilo a 22,1 % uvádělo odpověď neví.

Otázka č. 7: Kde byste hledal pomoc, kdyby na Vás bylo pácháno násilí ze strany partnerky?

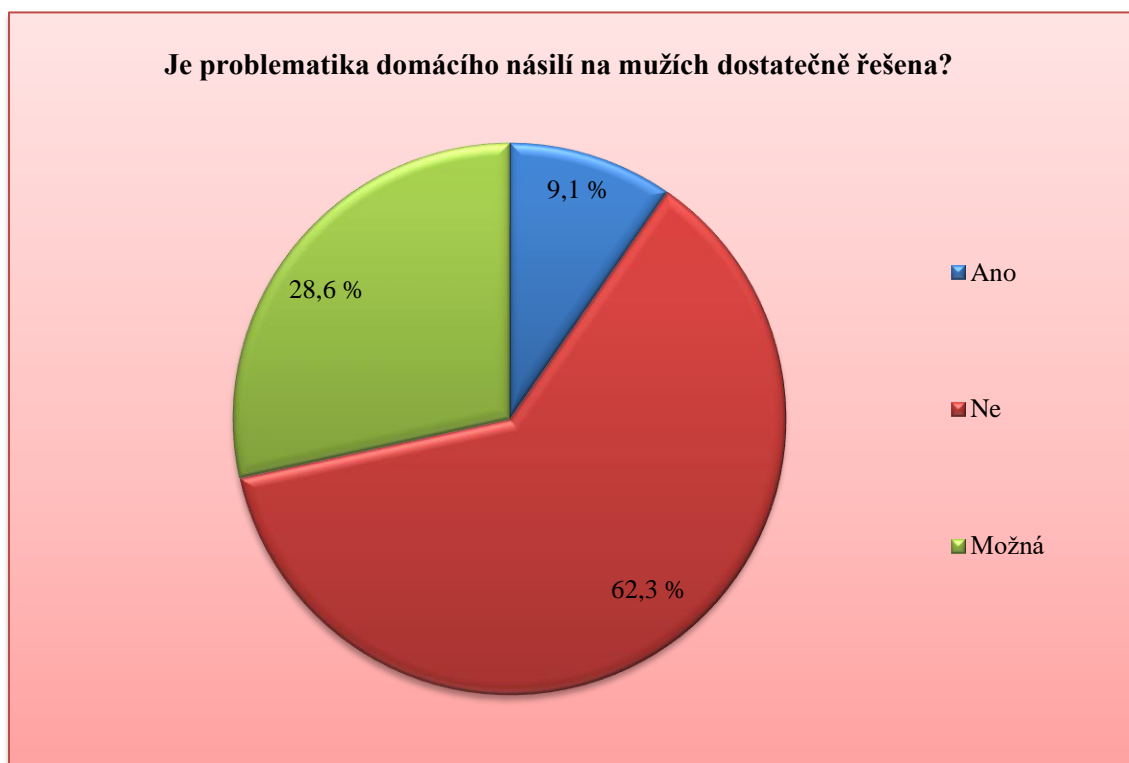
Graf č. 7. Vlastní odpovědi respondentů, kde by hledali pomoc.

Otázka č. 7 zobrazuje, že muži by nejčastěji vyhledali pomoc u rodiny a kamarádů a to ve 23,4 %. Velká část a to 22,1 % odpovídala, že by pomoc hledali u police. 10,4 % respondentů by se obrátilo na pomoc, kterou poskytují poradny. Velké procento odpovědí 9,1 % se týkalo svépomoci. Respondenti uváděli odpovědi typu: pomohl bych si sám, u sebe v hlavě nebo hledal bych chybu v sobě. 7,8 % mužů odpovídalo, že by pomoc hledali u psychologa nebo psychiatra. Stejně procento respondentů by pomoc nehledalo nikde. Méně častou odpovědí se stala odpověď nevím, kterou uvedlo pouze 5,2 % respondentů. Pomoc související s telefonní linkou nebo odpověď odešel bych, uvedlo 3,9 % mužů. Nejméně častou odpovědí se stala hospoda nebo odpověď vyhodil bych ji a to v 2,6 %. Z odpovědí lze předpokládat, že muži mají aspoň částečné povědomí o tom, že existují poradny, na které se v nouzi mohou obrátit. Méně překvapivé byly odpovědi typu, že by hledali pomoc u sebe a to v 9,1 %.

Otázka č. 8: Myslíte si, že problematika týkající se domácího násilí páchaného na mužích je dostatečně řešena v rámci vzdělávání dětí, studentů a dospělých?

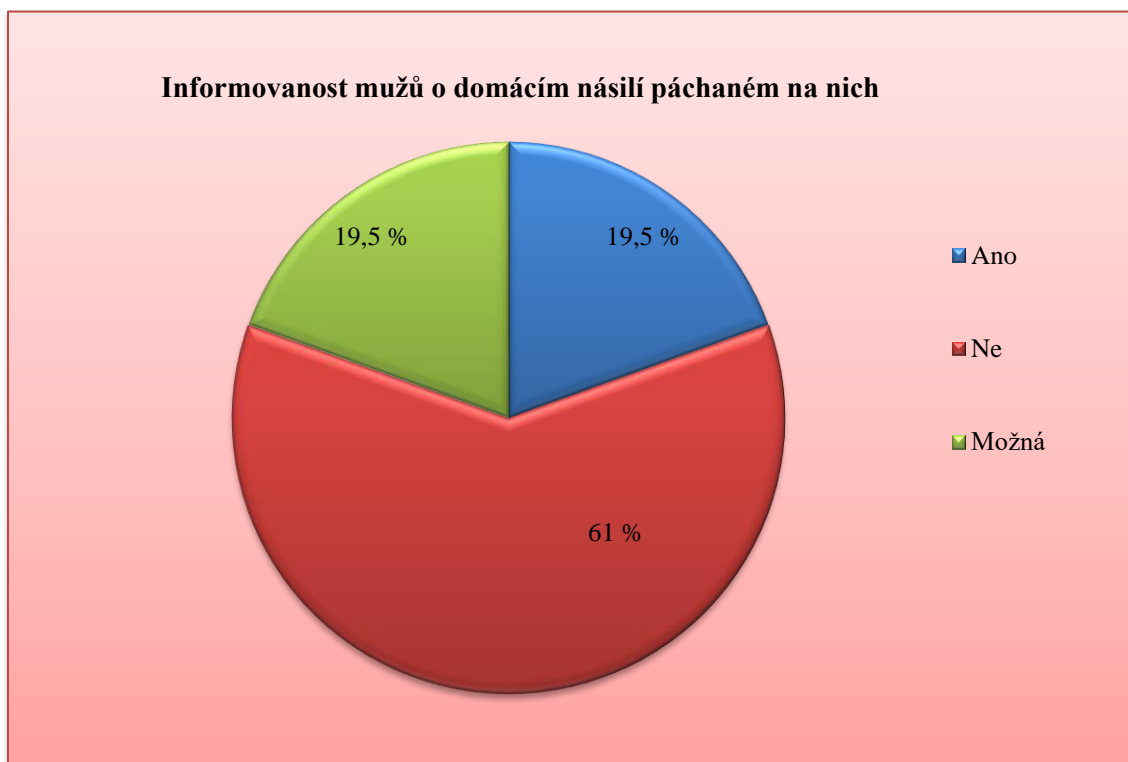
Graf č. 8. Je problematika domácího násilí na mužích dostatečně řešena?

V otázce č. 8 se dotazují, zda si respondenti myslí, že je problematika domácího násilí dostatečně řešena v rámci vzdělávání dětí, dospělých a studentů. Na výběr byly odpovědi „Ano“, „Ne“, „Možná“, kdy nejčastější odpověď byla ne. Graf č. 8 znázorňuje, že podle 62,3 % mužů je tato problematika nedostatečně řešena v rámci vzdělávání dětí, studentů a dospělých. Podle 9,1 % mužů je problematika řešena dostatečně a 28,6 % respondentů uvedlo, odpověď možná. To může být podle mého názoru důvod, proč muži na výše uvedené otázky týkající se znalostí problematiky neznali více odpovědi nebo odpovídali pouze okrajově. Dané tvrzení je možné vidět v tabulce č. 3 a v grafu č. 4, kde je patrné, že muži v největším počtu znají pouze násilí fyzické a psychické.

Otázka č. 9: Myslíte si, že jsou muži dostatečně informováni o tom, že může být domácí násilí páchano i na nich?

Graf č. 9. Muži jsou dostatečně informováni o domácím násilí páchaném na nich.

Otázka č. 9 byla respondentům směřována záměrně z toho důvodu, aby bylo zjištěno, zda jsou respondenti s existencí domácího násilí na mužích dostatečně obeznámeni. Jak můžeme vidět na grafu č. 9., tak 61 % mužů si myslí, že je informovanost nedostatečná. Z výše uvedených výsledků viz tabulka č. 3 a graf č. 4, je patrné, že jsou muži minimálně informováni o problematice domácího násilí nejen na mužích. Jedním z důvodů, proč muži mlčí o svém problému, může být dle mého názoru právě fakt, že si myslí, že daný problém se ve společnosti neřeší, proto se bojí s ním vystoupit. Myslí si, že jsou jediní, stydí se, a proto raději mlčí, nesvěří se a nevyhledají pomoc.

Otázka č. 10: Co si myslíte, že by pomohlo mužům, kteří se stanou obětí domácího násilí ze strany partnerky, aby se nebáli o svém problému mluvit a vyhledali pomoc?

Tabulka č. 10. Vlastní odpovědi respondentů týkající se pomoci mužským obětem, aby se nebáli o svém problému mluvit.

Odpověď	Počet	%
Více informací	18	23,4 %
Podpora rodiny, kamarádů, mít možnost si s někým promluvit	11	14,3 %
Nebát se, sebrat odvahu, sebevědomí, svěřit se	10	13 %
Nevím	8	10,4 %
Poradna, psycholog a psychiatr	8	10,4 %
Osvěta	6	7,8 %
Změna partnerka, nová žena	3	3,9 %
Vyhodil bych jí	3	3,9 %
Kurzy MMA	2	2,6 %
Rozchod	1	1,3 %
Alkohol	1	1,3 %
Hospoda	1	1,3 %
Spravedlnost ze strany policie a soudů	1	1,3 %
Jiná společnost	1	1,3 %
Pomoc	1	1,3 %

Otázka č. 10 byla položena záměrně, aby muži sami napsali, jak by si představovali pomoc, aby se o svém problému nebáli mluvit a začali vzniklý problém řešit. Nejvíce respondentů uvedlo, že by pomohlo více informací a to 23,4 %. Respondenti uváděli odpovědi např. dostupné informace, aby se o tématu více mluvilo, více informací na internetu, šíření problematiky a diskutování na veřejnosti. Uvedená procenta mohou souviset s odpověďmi z grafu č. 9, kde si nejvíce 61 % mužů myslí, že informovanost je nedostatečná. Druhou nejčastější odpovědí respondentů 14,3 % byla podpora rodiny a kamarádů. Do této kategorie patří odpovědi jako je naslouchání ze strany rodiny, promluvit si s kamarádem nebo rodinou, otočit se na své známé a podpora od druhých. Ve 13 % muži uváděli odpovědi typu nebát se, sebrat odvahu, zvednout sebevědomí nebo mít možnost si s někým promluvit. Častou odpovědí 10,4 % mužů byla odpověď nevím. Stejně procentuální zastoupení měly odpovědi osvěta a poradny, psycholog nebo psychiatr a to 7,8 %. Odpovědi, které se vztahují k rozchodu nebo ke změně partnerky, uvedlo 3,9 % respondentů. Nejméně časté byly odpovědi alkohol, hospoda, spravedlnost, jiná společnost policie a to 1,3 %.

3.6. Vyhodnocení hypotéz a závěr výzkumného šetření

H1 Více jak 60% mužů se neseťkalo s násilím ze strany partnerky.

Hypotéza byla prověřena otázkou č. 5. Z výsledků je patrné, že 71,4 % respondentů se neseťkalo s násilím ze strany partnerky. **Platnost hypotézy byla potvrzena.**

H2 Více než 50% respondentů si myslí, že problematika domácího násilí páchaného na mužích je málo řešena, proto není tolik známá.

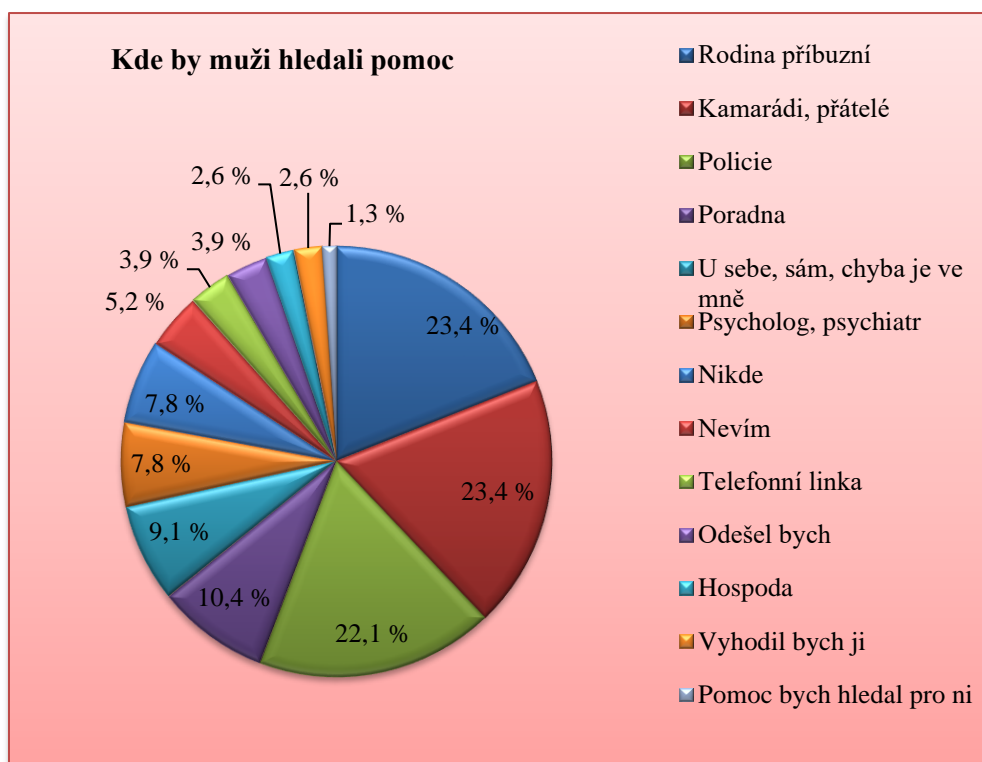
Hypotéza byla ověřena pomocí otázky č. 8. Z výsledků je patrné, že si respondenti myslí, že problematika není dostatečně řešena a to v 62,3 %. Druhá nejčastější odpověď byla „možná“, kterou uvedlo 28,6 % respondentů. **Platnost hypotézy byla potvrzena.**

H3 Pokud by se muži stali obětí domácího násilí ze strany partnerky, nejvíce respondentů by se svěřilo kamarádovi.

Hypotézu prověřovala otázka č. 7. Výsledky této otázky jsou zpracovány do grafu č. 7., na kterém je patrné, že muži jako oběti by se nejčastěji svěřili kamarádovi. **Platnost hypotézy byla potvrzena.**

Graf č. 7. Vlastní odpovědi respondentů, kde by hledali pomoc.

Výsledky výzkumu přinesly zajímavé informace. Cílem výzkumného šetření bylo zmapovat, kolik procent mužů se setkala s násilím ze strany partnerky a také zjistit názory mužů na problematiku domácího násilí páchaného na nich. Graf č. 8. nám ukazuje, že 71,4 % mužů se neseťkalo s násilím ze strany partnerky. Lze předpokládat, že odpovědi byly založeny na pravdě, vzhledem k tomu, že celé šetření bylo prováděno anonymně. Dále z výzkumu vyplynulo, že muži nejsou o domácím násilí dostatečně informováni. Skutečnost nám zobrazuje graf č. 3. a 4., kde většina respondentů uváděla pouze dva druhy násilí a to fyzické nebo psychické, což poukazuje na neznalost dané problematiky. S tím souvisí i názor mužů a to v 62,3 %, že tato problematika je nedostatečně řešena v rámci vzdělávání. V závěrečné otázce se výzkum zajímal o názory respondentů, co by pomohlo k tomu, aby se nebáli o vzniklém problému mluvit a vyhledali pomoc. Nejvíce respondentů a to 23,4 % uvedlo právě informovanost, díky které by se toto téma dostalo do povědomí společnosti. Dále by mužům pomohla podpora ze strany rodiny a přátel. Tuto odpověď uvedlo 14,3 % mužů. S podporou podle mého názoru souvisí i další odpověď a to ve 13 %, kdy muži uváděli sebrání odvahy a nebát se vyjít s problémem ven. Z těchto výsledků je zřejmé, že pokud se problém bude více medializovat, zveřejňovat a dostávat do povědomí společnosti, muži

by mohli ztratit zábrany či stud a začít se s nastalým problémem svěřovat. Pokud by se toto začalo dít, bylo by jednodušší provádět výzkumy na mužských obětech a díky výzkumům bychom získali nová a aktuální data. Na základě získaných dat by mohlo dojít k novému náhledu na uvedenou problematiku.

Závěr

Bakalářská práce se zabývala problematikou domácího násilí páchaného na mužích. Daná skupina obětí je pro společnost stále neznámá, i když se postupně do společnosti dostává. Provedených výzkumů na mužích je poněkud málo. Není to však z důvodu toho, že by skupina byla nezajímavá, ale právě z důvodu obtížného dokazování. Ženy jakožto agresorky volí rafinované formy násilí, které se těžko dokazují. Na druhé straně jsou muži, kteří nemají odvahu se svěřovat specializovaným institucím.

Ženy jako agresorky často používají manipulaci, dokážou být kruté a násilné. V roli agresorky často zneužívají drogy a alkohol a poté se projevují agresivně, vyhrožují nebo používají různé formy psychického nátlaku. Chtějí mít muže pod neustálým dozorem. I když je tato situace pro muže nepříjemná, v násilném vztahu zůstávají. Je mnoho důvodů, proč násilnou partnerku neopustí. Většinou se za svou situaci stydí, nechtějí opustit děti ze strachu, že budou svěřeny do péče matky nebo si násilí ani neuvědomují. Dalším důvodem je obava, že by se oni jakožto oběti mohli stát pro policii agresory.

Velkou bariéru tvoří podle mého názoru stereotypy, které se k domácímu násilí vážou. Hlavním stereotypem je rozdělení rolí. Pouze muž může být agresorem a žena obětí, která páchá násilí v sebeobraně. Myslím si, že muži mají situaci v roli oběti daleko těžší než ženy. Právě z důvodů známých stereotypů.

Optimistické je zjištění, že by muži hledali pomoc u rodiny, kamarádů a blízkých přátel. Velké procento zaujímala i policie, což značí alespoň nějakou míru důvěry v policii. Z provedeného výzkumu lze usuzovat, že problematika je stále pro většinu neznámá. Velké procento mužů znalo pouze dva druhy násilí, což značí, že o problematice nemají dostatečné množství informací. Toto tvrzení bylo následně potvrzeno názorem mužů. Myslím si, že v naší společnosti je minimální informovanost o daném tématu. Podle mého názoru se právě malá informovanost stala hlavním problémem. Muži si mohou myslet, že pouze oni sami jsou oběti násilí, ale opak může být pravdou.

Pokud by se problematika dostala do povědomí veřejnosti, muži by se mohli přestat bát a začali by více vyhledávat pomoc. Na základě vyhledané pomoci by se množství počtu mužských obětí možná zvedlo. Tím by došlo ke zvýšení počtu případů mužských obětí a tato skutečnost by umožňovala novou realizaci výzkumů. Díky tomu by mohlo dojít ke „zbourání“ stereotypů o domácím násilí.

Cílem bakalářské práce bylo zmapovat, kolik procent mužů se ve svém životě setkala s násilím ze strany partnerky a také zjistit jejich názory na problematiku domácího násilí páchaného na mužích. Na základě výzkumu jsem došla k závěru, že se většina mužů s násilím nesešla. Z literatury je patrné, že na mužích je spíše pácháno násilí psychické. Tento druh násilí může mít na muže někdy horší dopady než násilí fyzické. Bylo by dobré, kdyby společnost na mužské oběti přestala nahlížet jako na slabochy, ale raději jim pomohla nepříjemnou situaci vyřešit. Najít odvalu a vyjít se svým problémem ven je pro oběť extrémně náročné. Mnohdy není pro muže lehké si přiznat, že mají problém a potřebují pomoc, už z tohoto důvodu by se jim mělo pomáhat ve stejné míře, jako ženám.

Práce měla pomoci ukázat, že i z pohledu mužů je problematika stále neznámá. Převážná většina mužů se nesešla s násilím, ale i malé procento obětí si zaslouží pomoc. Proto by se mělo téma dostat do většího povědomí veřejnosti, aby se odbouraly již zakořeněné stereotypy a muži se přestali bát a stydět za to, že i oni se mohou stát obětí domácího násilí.

Seznam použitých zdrojů

Seznam literatury

BEDNÁŘOVÁ, Zdena. *Domácí násilí: zkušenosti z poskytování sociální a terapeutické pomoci ohroženým osobám*. Praha: Acorus, 2009, 92 s. ISBN 978-80-254-5422-0.

BURIÁNEK, Jiří, Simona PIKÁLKOVÁ a Zuzana PODANÁ. *Násilí na mužích: sonda do zákoutí partnerských vztahů*. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 2014, 110 s. Humanitas. ISBN 978-80-7308-545-2.

BUSKOTTE, Andrea a Lucie VANÍČKOVÁ HORNÍKOVÁ. *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Brno: Computer Press, 2008, 176 s. ISBN 978-80-251-1786-6.

CONWAY, Helen L. *Domácí násilí: příručka pro současné i potenciální oběti se zákonem č. 135/2006 Sb. platným od 1. ledna 2007*. Praha: Albatros, 2007, 158 s. ISBN 978-80-00-01550-7.

ČECH, Ondřej. *Domácí násilí: z pohledu pracovníků v oblasti sociálních služeb*. České Budějovice: Theia, 2011, 137 s. ISBN 978-80-904854-0-2.

ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Moderní psychologie pro právníky: domácí násilí, stalking, predikce násilí*. Praha: Grada, 2008, 150 s. ISBN 978-80-247-2207-8.

ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Forenzní psychologie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, 445 s. ISBN 978-80-7380-461-9.

ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Forenzní psychologie*. Plzeň: A. Čeněk, 2004, 431 s. ISBN 80-86473-86-4.

ČÍRTKOVÁ, Ludmila. Domácí násilí na mužích. In: BURIÁNEK, Jiří, Simona PIKÁLKOVÁ a Zuzana PODANÁ. *Násilí na mužích: sonda do zákoutí partnerských vztahů*. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 2014, 110 s. ISBN 978-80-7308-545-2.

DALIGAND, Liliane a Véronique BEDIN. *Násilí v partnerských vztazích*. Praha: Portál, 2014, 141 s. ISBN 978-80-262-0718-4.

KOTKOVÁ, Martina a kol. *Domácí násilí v kontextu rodiny a práce*. Brno: Spondea, 2014, 127 s. ISBN 978-80-260-7191-4.

GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2010, 261 s. ISBN 978-80-7315-185-0.

HARTL, Pavel. *Stručný psychologický slovník*. Praha: Portál, 2004, 311 s. ISBN 80-7178-803-1.

HAŠKOVCOVÁ, Helena. *Manuálek o násilí*. Brno: Národní centrum ošetrovatelství a nelékařských zdravotnických oborů, 2004, 83 s. ISBN 80-7013-397-X.

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Praha: Portál, 2016, 437 s. ISBN 978-80-262-0982-9.

HUNT, Eva. Muži jako osoby ohrožené domácím násilím. In: ŠEVČÍK, Drahomír a Naděžda ŠPATENKOVÁ. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. Praha: Portál, 2011, 186 s. ISBN 978-80-7367-690-2.

Kolektiv autorů Český svaz žen. *ZaIstanbul: domácí násilí a vybraná témata z oblasti genderově podmíněného násilí*. Praha: Pasparta, 2016. ISBN 978-80-87227-04-6.

MACKOVÁ, Kateřina. Identifikační vymezení fenoménu domácího násilí. In: BEDNÁŘOVÁ, Zdena. *Domácí násilí: zkušenosti z poskytování sociální a terapeutické pomoci ohroženým osobám*. Praha: Acorus, 2009, 92 s. ISBN 978-80-254-5422-0.

NOSKOVÁ, Věra. *Příběhy mužů*. Praha: Klika, 2012, 173 s. ISBN 978-80-87373-32-3.

PEŠÁKOVÁ, Kristýna. Domácí násilí páchané na mužích. In: Kolektiv autorů Český svaz žen. *ZaIstanbul: domácí násilí a vybraná témata z oblasti genderově podmíněného násilí*. Praha: Pasparta, 2016. ISBN 978-80-87227-04-6.

PIKÁLKOVÁ, Simona, Zuzana PODANÁ a Jiří BURIÁNEK. *Ženy jako oběti partnerského násilí: sociologická perspektiva*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2015, 162 s. Studie. ISBN 978-80-7419-189-3.

STŘÍLKOVÁ, Patricie a Marek FRYŠTÁK. *Vykázání jako prostředek ochrany před domácím násilím*. Ostrava: Key Publishing, 2009, 91 s. ISBN 978-80-7418-020-0.

ŠEVČÍK, Drahomír a Naděžda ŠPATENKOVÁ. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. Praha: Portál, 2011, 186 s. ISBN 978-80-7367-690-2.

ŠPATENKOVÁ, Naděžda. *Krizová intervence pro praxi*. Praha: Grada, 2011, 195 s. ISBN 978-80-247-2624-3.

TOPINKA, Daniel. *Domácí násilí z perspektivy aplikovaného výzkumu: základní fakta a výsledky*. Ostrava: SocioFactor, 2016, 162 s. ISBN 978-80-906615-0-9.

VOŇKOVÁ, Jiřina a Ivana SPOUSTOVÁ. *Domácí násilí z pohledu žen a dětí: právní stav k 1. 1. 2016*. Praha: proFem, 2016, 253 s. ISBN 978-80-904564-5-7.

VOŇKOVÁ, Jiřina a Ivana SPOUSTOVÁ. *Domácí násilí v českém právu z pohledu žen*. Praha: proFem, 2008, 244 s. ISBN 978-80-903626-7-3.

ZIMMELOVÁ, Petra a Martin STOLÍN. Rizikové faktory špatného zacházení se seniory. In: BURIÁNEK, Jiří a kol. *Domácí násilí - násilí na mužích a seniorech*. Praha: Triton, 2006, 108 s. ISBN 80-7254-914-6.

VOŇKOVÁ, Jiřina a David OPLATEK. *Vraždy v kontextu domácího násilí*. Praha: proFem, 2015, 69 s. ISBN 978-80-904564-3-3.

Seznam internetových zdrojů

BKB - Bílý kruh bezpečí: *domacinasili.cz* [online]. 2007 [cit. 2019-03-28]. Dostupné z: <https://www.domacinasili.cz/ohrozene-osoby/muzi-jako%20-obeti-d%20omaciho-nasili/>.

LACOUR B., Dallas Observer: *The Family Place Has Texas' Only Shelter for Male Victims of Domestic Abuse* [online]. 2018 [cit. 2019-03-28]. Dostupné z: <https://www.dallasobserver.com/arts/the-family-place-has-texas-only-domestic-abuse-shelter-for-men-11265282>

Help guide - HelpGuide: *Help for Men Who Are Being Abused* [online]. 2019 [cit. 2019-03-28]. Dostupné z: <https://www.helpguide.org/articles/abuse/help-for-men-who-are-being-abused.htm>.

ROBINSON L., SEGAL J., *Help for men who are being abused*, [online]. Poslední aktualizace: únor 2019. Dostupné na: <https://www.helpguide.org/articles/abuse/help-for-men-who-are-being-abused.htm>.

JÁNSKÝ, Karel. *Motivy domácích násilníků*. Psychologická poradna Brno, 2010, 8s.ISBN9789788086178.Dostupný na: <http://eds.a.ebscohost.com>

PEŠÁKOVÁ, Kristýna. *Domestic Violence againsts Men in Partner Relationship – A Social Work Perspective*. Czech [online]. 2013, 57-63 [cit. 2019-3-26]. ISSN 12136204. Dostupné z: <http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=sih&an=95043287&scope=site>

Novinky.cz: *Radim Uzel: Muži jako oběti domácího násilí* [online]. 2011 [cit. 2019-03-28]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/zena/vztahy-a-sex/253637-radim-uzel-muzi-jako-obeti-domaciho-nasili.html>.

Seznam příloh

Příloha A: Dotazník

Příloha A: Dotazník

Vážení respondenti,

jmenuji se Nikoleta Brátová a jsem studentkou Univerzity Hradec Králové, obor Sociální patologie a prevence. Tímto se na Vás obracím s prosbou o vyplnění dotazníku, který je podkladem k vypracování mé bakalářské práce zabývající se tématem domácího násilí páchaného na mužích. Tento dotazník je zaměřen pouze na muže starší osmnácti let a je zcela anonymní.

Velice děkuji za Váš čas a pomoc.

- 1) Kolik je Vám let
  - a) 18-30
  - b) 31-40
  - c) 41-50
  - d) 51-60
  - e) 61 a více

- 2) Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání?
  - a) Základní
  - b) Vyučen/vyučen s maturitou
  - c) Středoškolské
  - d) Vysokoškolské

- 3) Co si představujete pod pojmem domácí násilí?

- 4) Jak si myslíte, že může být pácháno domácí násilí (druhy)?

- 5) Setkal jste se někdy s nějakým druhem násilí ze strany partnerky, které na vás bylo pácháno?
  - a) Ano
  - b) Ne
  - c) Nevím

6) Kdybyste se setkal s násilím ze strany partnerky, řešil byste nastalou situaci? Pokud ano, jak?

- a) Ano
- b) Ne
- c) Nevím
- d) Jiná

7) Kde byste hledal pomoc, kdyby na Vás bylo páchano násilí ze strany partnerky?

8) Myslíte si, že problematika týkající se domácího násilí páchaného na mužích je dostatečně řešena v rámci vzdělávání dětí, studentů a dospělých?

- a) Ano
- b) Ne
- c) Možná

9) Myslíte si, že jsou muži dostatečně informováni o tom, že může být domácí násilí páchano i na nich?

- a) Ano
- b) Ne
- c) Možná

10) Co si myslíte, že by pomohlo mužům, kteří se stanou obětí domácího násilí ze strany partnerky, aby se nebáli o svém problému mluvit a vyhledali pomoc?